

СВОБОДА НАРОДАМ — СВОБОДА ЛЮДИНІ!

ВІСНИК
THE HERALD
Суспільно-політичний місячник

ЗМІСТ

стор.		стор.
1	Колядка. М. Вороний — На свят вечір	17
2	Леся Українка. Примара	18
3	I. В-к. Кремлівські хани організують імперські пляні	19
7	I. Федорович. Стратегічні колії	21
8	A. Орликівський. Нове в Орієнті	22
10	D. Донцов. Поет ідилії і „чорної лжі” (вони і ми)	24
		27
		30
	Е. М. З нотатника	
	Б. Лепкий. Під Різдво	
	Ф. Одрач. Людина без волі	
	М. Щербак. Золоті ворота	
	Проф. М. Величківський. Сучасне життя в Советському Союзі	
	A. M-n. В колхозах України	
	В. Юрченко. Виставкові рефлексії	
	Зміст „Вісника” за 1955 р.	

Е
СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ МІСЯЧНИК
С
ОРГАН ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ
ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

Христос Рождається!

Цвіт змисленний нині розцвівсь,
Бог на землі народивсь,
А Пречистая Марія, Прекрасна Лелія,
Народжає Й кохае.

Сина годує, Його пильнує
У пустині, у ясніні,
Преславно нині.

Пастушки там приспілі,
Бога в яслах узрілі,
Христа Бога вітають,
Щирим серцем благають:

Прийми віру за офіру,
Преблагай Боже, більше не можем
Дарів дати з бідної хати,
Опріч ягняті.

Тріє царі теж прийшли,
За звіздою слідом йшли.
Дорогі дари складають,
На коліна упадають,
Рожденому, безсмертному,
Богові-Владарю, висшому царю
Свої трони і корони оддають вони.

До Вертепу всі ходімо
З ангелами прославим
В людській воді явленого,
Од Марії рожденого,
Бога свята, між бидлята,
Видимо нині, в яслах на сіні,
Бо з предвіка — чоловіка
Возлюбив Господь.

Полонное

М. Вороний

НА СВЯТ—ВЕЧІР

Тоді справдилось що мовив пророк Єремія,
кажучи: „Голос чуті в Рамі і плач і ридання
тяжке: Рахиля плаче за дітьми своїми і
не може втішитися, бо їх нема”.

Гей, брати мої рідні, кохані!
Коли зоря вечірня погляне
І ви сядете чесно при столі
Всі гуртом до вечері святої,
Не забудьте собі пригадати,
Що вчинив колись Ірод проклятий:
Десять тисяч діток ще Й чотири
З його волі забили живініри.
За Христа полягли ті покоси,
Що червоні скропили їх роси...
Чути голос Рахиї у Рамі,
Що мов чайка та б'ється в нестямі,
До землі грудьми припадає,
Тяжко стогне Й гіренко ридає:
„Ой, ви діти, рожеві квіти,
Де ж піду я, що маю робити?
Соколята мої милесенькі,
Голуб'ятка мої дрібнесенькі
Ваші тіленька та погнічені,

Рученъки ніжненъкі та посічені...
Ой, навіщо мене ви покинули,
Та куди ж ви від мене полинули?
Ой, ой! Де ж вам доріженъку слати?
Ой, А звідки ж то вас виглядати?
А чи з лугу? Чи з темного гаю?
Ох, не маю вже вас, я не маю!”

* * *

Гей, брати мої рідні, кохані!
Може це за науку вам стане:
Змита слізми і кров'ю дорога
Найпростіша до Господа Бога...
Хай же кожна покривдженна мати
Вчиться твердо свій дух гартувати,
Щоби дух той, підпора народу,
Передався від роду до роду.
Бо нащадки тієї Рахиї
Були мужні відважні і смілі,
З них постало Христове лицарство...

* * *

Та кипить боротьба ще завзята,
Бо живуть ще, живуть Іродята!

31 грудня, 1925. Львів, св. Юр.

Організація Оборони Чотирьох Свобід України в Америці складає Різдвяний Привіт Українському Народові, його борцям Революційно-Визвольного підпілля — УПА — УГВР — ОУН, що боряться за державну незалежність України і свободу для її народу.

ЛЕСЯ УКРАЇНКА

ПРИМАРА

Я бачу їх, як вони йдуть здалека, з правіка, йдуть без упину і без кінця, довгою зграєю. Початок тої зграї згубився в далині, кінця не видко у тьмі, аж непевність бере, чи є той кінець і початок, чи це не коло величезне безвихідне кружить перед очима моїми, кружить, кружить, і нема йому вину. Сила їх пройшла передо мною в убраних незнаних віків і народів, потім прохизлювали гриви над шоломами, промаяли дивовижні крила над шишаками, зашаріли, як маковий цвіт, верхи на кудлатих шапках, промайнули іскри на шпигастих мідяних касках, мов срібні трави на багні-тріссою і пролетіли білі китиці на ківерах, а тепер уже сунуть плискуваті круглі шапки, мов склаки з олії на тихій воді, пливуть, пливуть так довго... Цих найбільше. За ними далеко у темряві мріють знов одежі невідомих віків і народів інших, не тих, що прийшли вже, але в темряві здається, що то ті самі йдуть з далини в далину, з темряви в темряву, і що то зачароване коло кружить, кружить без упину аж одур бере дивлячись.

Вони всі йдуть однаковим кроком, і з першого погляду здається, що то змій-полоз правічний, подоланий але не поконаний, виліз і тихо в'ється навколо землі, помалу стискає її, хоча задушити. Але зблизька видко, що то йдуть усе люде, і хоч вони йдуть беззкраїм гуртом і всі немов однаковим пилом припали, однаковим маревом повились, однаковим кольром пойнялись, мов безліч фігур на одній картині, але кожен з них людей один і нема другого такого в цілім світі, нема, не було і не буде з правіку й до віку. І кожен з них іде, щоб уже не вертатись. І кожен з них має цілий світ в очах, і ніхто інший не має такого світу, і світ той гине на віки, як тільки погаснуть тії очі, і вже ніхто не відбуде його таким, як він був, хоч би настали міріяди нових світів.

Куди воня йдуть, тії люди з світами в очах? Йдуть туди, де зливається темрява з далиною, звідки ні один живий голос не доходить, де жах одвічний на сторожі, щоб не пускати людей вступати самохіть у ту браму без сліпих проводарів — старості, хвороби — бо ці проводарі хотять мати собі плату від всього живущого, але не кожний дає їм ту плату. Ці люди, що зміям-полозом обвивають землю, йдуть без проводарів, але вони мають погоничів. Скільки цих людей, стільки й погоничів, а геть-геть за ними, зовсім невидимо, женеться жах, той самий жах, що боронить закляту браму. Він, боронячи, пхає їх туди, він, як божевільний кричить їм

безглазі слова: верніться вперед. А вони, як божевільні, безглаздо слухають його і йдуть вперед.

У кожного з них людей в ріжких шапках і одежах є щось гостре в руках, щось блискуче, холодне чи палке, страшне й бездушне і в холоді своєму, і в палу. І кожний може дати смерть кожному, хто йде перед ним.

Може хто хотів би спинитись перед брамою, де стоять на сторожі одвічний жах і ляскаве холодними й гострими зубами, і грозить кривавими устами, і палить вогнем нечистого дихання, — але нема впину нікому. Стати не можна. Треба йти, йти, йти. Бо стільки людей, стільки погоничів. Кожний чує за плечима зброю товариша свого, і в'язи його тримають, бо він знає, що жало зброї от-от має вжалити його в шию, як тільки він спиниться і зараз очі його погаснуть і світ його згине навіки вкупі з ними. І він бойтися оглянувшись на товариша свого, бо знає, що той промовить безглаздо очима своїми божевільні слова: верніся вперед! А хто не вернеться вперед і буде дивитися назад, того зброя товариша його ужелить просто в очі і зруйнує навіки їх світ. Хто кинеться вбік, геть у широке вільне поле, того жало зброї ужалить в серце, і коли не впаде він скошеним кривавим цвітом на широке вільне поле, то все ж в очах йому потемніє і зміниться в них світ і вже ніколи не буде таким, як перше був, і широке вільне поле буде завжди чужиною для втікача, а р'яна мова стане для нього прокльоном товариша, що не в свою чергу вступив до брами жаху.

Хто пристає до зграї самохіть, уже собі не пан. Хвалю стрічають його задні товариші, бо він віддалив хвилину черги їхньої, і він марить, що він проводар їхній але він не може повести їх назад, як би раптом схотів, бо вже зброя товариша його загрожує потилиці його і він страшний тільки тим, що йдуть поперед його. Він уже погонич.

Ідуть узброєні люди і кожний клене того, хто впав поперед нього, і по трупі його йде в його чергу. І хоч би скільки їх падало позаду, передні знають, що неми-чуча зброя товариша завжди близько і завжди готова вп'ястися в його шию. Хто знає коли прийде останній і які слова будуть в очах його

Я бачу, як лізе цей змій-полоз, але я не бачу голови його. Хто був той один що був головою потвори? Чи він був коли самотній серед поля? Чи він кликнув товаришів і повів за собою ту зграю? Чи вони йшли самохіть до брами жаху і кожний з них був господарем товариша свого, того щ'як вони позаду? Коли ж настала та хвилина, що з проводарів погоничі зробились? Чом вони не вернулися од брами назад, поки були ще проводарями? Чи може той перший один чув уже за собою зброю товариша свого і не смів поглянути в очі йому? Чи може оцей змій-полоз був споконвіку безголовий і сліпий, і страшний у своїй сліпоті безнадійній, як сам хаос. Хто може спинити його? Хто визволить видющих людей з тіла сліпої потвори?...

30. VI. 1905. — Червоний Шлях р. 1923 Ч. 2.

* Друкується з власного рукопису письменниці без змін.

"VISNYK" — "THE HERALD"
Published by the Organization for Defense of Four Freedoms of Ukraine Inc.
Monthly except July and August when bi-monthly.
"Second class mail Privileges Authorized at
New York, N. Y."
I. Wowczuk Editor in Chief.
Address: P. O. Box 304, Cooper Station
New York 3, N. Y.

І.В-к

КРЕМЛІВСЬКІ ХАНИ ОРГАНІЗУЮТЬ ІМПЕРСЬКІ ПЛЯНИ

Ще кілька років тому, коли московський імперіалізм промащував в корейській війні міцність кордонів на сході й розгортає свій „визвольний наступ” в південній Азії, дискутували — де головна напруга між двома світами: в Європі, чи Азії. Нині, після останніх дуже зручних політичних і дипломатичних потягнень кремлівського ханату, мов би, нема потреби доводити, що центр напруги пересунувся на схід: Близький, Далекий і Південний. Хрущов з Булганіним „відкрили” Індію і промовляють до народів її. Не комуністичними ідеями й гаслами і не побудовою соціалізму ваблять індусів, а переконують людей Індії в приязні Советської Росії, обіцяючи „поділитись з ними останнім шматком хліба”. На тріумфальних зустрічах з сотками тисяч індійської юрби, представники кремлівського ханату, підкреслюють окремішність народів, самобутність культури й так ніби ненароком, принаїдно вказують їм, як західні „імперіялісти” їх гноблять, називаючи нації, що створили ті культури, варварами. Політичну демагогію про мир і братерство з Росією, пов’язують з підтримкою боротьби проти залишків колоніалізму, за повну державну незалежність народів.

Більшого глуму й більшого фальшу важко придумати. Два чекісти, які для збереження Російської Імперії, не вагалися ліквідувати цілі народи, що домагалися незалежності, в своїй тріумфальній подорожі по Індії й Бірмі стають оборонцями самовизначення й державної незалежності народів. Сотні тисяч індусів, зустрічачи їх, декламували слова пісеньки, скомпонованої для цієї нагоди: „Індуси є росіянини брати”, а вимуштровані слоні надівали на ший Кремлівських паяців зелені вінки. Закони рефлексології академіка Павлова нашли своє застосування в пропагандивному поході московських правителів на Індію. Такий глум можливий тільки завдяки імперському чадові, яким затъмарено політичний розум багатьох мірничих т. зв. вільного світу.

„Дух Женеви живе далі” — твердив Доллес в листопаді, бо росіяни, мовляв, хоч і не можуть створити підвальні тристяного миру, уже переко-

налися, що не можуть спиратися на одних погрозах, як було досі, і в тому сенсі той дух живе. Не дух, а чад, затъмарені яким політики з табору великопростірних концепцій укладу світу не бачать, що тріумфальний пропагандивний похід двох сталінських спадкоємців в Індії є частиною зовнішньої політики Кремля, який послідовно продовжує політику царської Росії.

А в палаці Шайо (Париж) міністри оборони, ствердивши відновлення холодної війни, роздумують чи то не наслідок відродження сталінізму. Начеб він умирав.

**

Вперше Індію відкрив для росіян в XV. ст. купець Нікітін. Волгою через Каспійське озеро, Персію й Аравійське море він дібрався до Індії, де прожив кільки років, а повернувшись в Росію, описав свою подорож в книзі „Подорож за три моря”. Про похід на Індію мріяв і пробував здійснити Петро I, і після нього ця країна завжди вабила політиків імперії. В XIX. столітті, поруч з панівною панслов'янською ідеєю побудови Всеслов'янської імперії, ідея походу на Індію була надто популярною в арсеналі старого російського імперіалізму. Похід на Індію, а пізніше ідея боротьби з жовтою небезпекою хоч і не найшли окресленого оформлення в чітку концепцію зовнішньої політики Росії, але доповнювали й підкріпляли ідею всеслов'янської імперії з столицею в Царгороді, з одним слов'янським царем, вінчаним в Соборі Св. Софії.

И своды древние Софии
В возобновленной Византии
Вновь осенят Христов алтарь
Пади пред ним, о царь России,
И встань, как всеславянский царь!

В такі поетичні форми вбрав ідею зовнішньої політики Росії поет і політик Ф. Тютчев, один з чільних представників слав'янофільства, що мало вирішальні впливи на формування напрямів тієї політики в XIX ст. Ідея всеслов'янської імперії з новим всеслов'янським царем не тільки була популярною серед керівної верхівки російської імперії, нею були пройняті всі москалі, з нею солідаризувалися й поділяли революційні кола. Ідеологи большевизму не раз вказу-

вали, що здобуття Азії облегчить Росії перемогу над буржуазним Заходом.

Спираючись на традиційні засади імперської політики Молотов в переговорах з Рібентропом в 1939 р., твердив, що „центр ваги советської політики перенесено на лінію Москва — Баку — Персія”. Молотов не додав, що з цієї лінії експанзії Москва ніколи не резигнувала. Змаг за створення всеслав'янської імперії був тільки етапом до опанування сходу в геополітичних плянах московської політики. А нинішня відкрита експанзія в Азії й Африці є продовженням старої традиційної зовнішньої політики царської Росії в інших формах.

Після приєднання до Російської імперії всіх слав'янських народів (по імперському то визволення), цебто після зреалізування у великій мірі свого нормативного ідеалу в Європі, до якого праґнула Росія, московські хани продовжують в Азії діло Сталіна, Леніна, як ті продовжували Петра. Переконавшись три рази в Женеві, що декламації політиків т. зв. Заходу про боротьбу з світовим комунізмом не стоять на перешкоді до здійснення старих традиційних ідеалів імперської політики, Хрущов з Булганіном взялися за здійснення їх.

**

Преса чимало говорить про комуністичну агресію, так, мов би, імперська агресивна політика притаманна тільки большевикам і не має нічого спільногого з попередньою імперською експанзією. Очевидно, над створенням такої легенди працюють ті, кому залежить на тому, хто хоче заховати перед світом справжнє історичне лице большевицького імперіалізму. Між тим нинішні загарбання большевиків, їхній гін до володіння не випливає з ідеології комунізму, як соціально-економічної доктрини, а він є продовженням того, що сотнями років підготовлялося в історичному розвиткові імперії і здійснювалось нею, коли приходили сприятливі обставини. Як сучасна тиранія й жорстокість советської влади не є функцією соціально-економічної системи большевизму, а витвором імперської духовності її імперіяльної політики — завжди аморальної й жорстокої, так і зовнішня політика большевиків є національною, російською. „Советський строй національний, цебто нам властивий” — твердив вдумливий російський антибольшевик Всеволод Іванов в книзі „Ми”.

Н. А. Бердяєв, що добре знав природу й характер та історичну місію большевиків, в своїй праці „Джерела й змисл русского комунізму” твердить, що „В Росії виростає не тільки комуністичний, але й советський патріотизм, який є русским патріотизмом. Але патріотизм великого народу повинен бути вірою в велику місію цього народу, інакше він буде націоналізмом провінційним, замкнутим і позбавленим світових перспектив. Місія русского народу усвідомлена, як здійснення соціальної правди в людському суспільстві не тільки Росії, але й в усьому світі. І це — згідне з русскими традиціями”. І за отими традиціями Хрущов з Булганіном в Азії, а Зорін на заході здійснюють місію русского народа, як вчора те робили їхні попередники. Їм помагають в цьому російські антибольшевики, а сприяють політики, що в останньому зверненні Паризького блоку клянуться перед рускими демократами, що „вони не є ворогами ні російського народу, ні його законних інтересів”. Легітимні малороси: С. Довгаль, М. Хробак, М. Воскобійник та інші, підписуючи своє звернення, обіцяють підтримувати інтереси російського народу, що визначені імперськими традиціями, спертими на національний російський месіянізм.

**

Ще в середині XIX. ст. геополітики Росії плянують переділ цілого світу. Глибока й змістовна праця видатного геополітика М. Я. Данілевського „Європа й Росія” цікава тим, що в ній імперський геополітик накреслив схему переділу світу, що випливає з національних інтересів Росії. За цією схемою в світі є три сили, з якими треба рахуватись, бо тільки вони мають право на гарне місце під сонцем. Цими силами є: Америка, Європа, очолена Англією, без Росії і слав'янство, очолене Росією. Геополітичні лінії М. Данілевського за якими мав би відбутися розподіл світу між цими силами, майже скрізь співпадають з шляхами теперішньої експанзії большевиків. Цей плян розподілу чи переділу світу, що був складений десь 1865-67 р.р. дуже нагадує пляни, про які домовлявся Молотов з Гітлером й Ріббентропом в 1940/41 р.р. Звичайно, Москва тоді де в чому поступалась під тиском обставин, але генеральні лінії зберігалися.

Найбільш цікавим той плян є в тій частині, де мова йде про Східню й Центральну Європу. У вселенську імперію за цим пляном, крім Росії

мали б входити: територія Польщі, землі всіх Балканських слав'ян, Чехословакія, Мадярщина, Румунія, Альбанія й Греція. Те, про що мріяв і плянував геополітик царської Росії, в наші дні, при деклямації західних політиків про боротьбу з світовим комунізмом, зреалізували російські большевики. Території Східної Європи, що мали входити до складу слав'янської імперії, вже є в посіданні ССР, боротьба йде на цім відтинку світової агресії за Німеччину. В Берліні заповідається дипломатична гра на нервах, не виключена бльокада західного Берліну, щоб відрізавши західно-берлінський промисел від федеративної Німеччини, викликати господарські труднощі, а тим самим підсилити тих, які хочуть говорити з Східною Німеччиною, після фактичного визнання її, про об'єднання Німеччини. Сьогодішня гра в Берліні де вчому нагадує ту, що мало місце кілька років тому. Тоді була створена напруга в берлінському секторі, яка стала димовою заслоною на заході, що облегчила большевикам „візволити” Китай на Сході. Вся Європа напружено стежила за подіями на берлінському відтинкові: ворожили, розважали. А тим часом большевики визволяли Китай, здійснюючи пляни імперської політики, поширювали імперію на сході. Чи то тільки збіг обставин, що тепер, коли двоє з московського ханату підбурюють народи сходу проти заходу, зокрема проти Британії, над Берліном знов заноситься на бльокаду? Ні, то тактика генеральної світової стратегії большевиків.

Ще Петро перший любив говорити: „Нам потрібна Європа на кілька років, а там ми повернемось до неї задом”. Хрущов уміло наслідує Сталіна, як той наслідував Петра, хоч кожний робить це відповідно до умов і обставин. В Женеві московські хани посміхалися, миртворячи, в Москві танцювали з Європою, а як побачили її такою, як вона є, то тепер в Індії кулака показують. І то є типова московська стратегія в її плянах всесвітньої імперії.

**

Частина преси вільного світу глузує з паяцівських виступів Хрущова, але за отію на зовні смішною формою ховається глибока небезпека, чується пов'язаність теперішнього з минулім. Виступи Хрущова, такі смішні назовні, дестосовані до автографії, що складається з сотень тисяч, вони б'ють в ціль, бо в них є пляно-

мірність, цілеспрямованість, оперта на імперський традиціоналізм. „Руський народ, що живе між двома океанами східним і західним, писав в згадуваній праці В. Іванов, своїми хвилями омиває дві столиці Москву й Пекін, їх його історія, це вузол, з якого виростуть нові паростки історії світу, тому, що других можливостей до розв'язання сучасних завдань ми поки що не бачимо на обрії”. Матеріаліст Хрущов в пропагандивній подорожі послідовно тримається отієї месіяністичної засади обраного русского (тепер совєтського) народу. Проповідуючи мир для азійців, під яким про себе розуміють все-світ, московські хани глузують перед сотками тисяч юрбі з беззубого західного світу, пропонують дружбу росіян, які, мовляв, ніколи не пригнічували. Творячи в Індії легенду ізбраного російського народу, думають при допомозі неї загамувати й внутрішні кризові процеси, спричинені національно-візвольними рухами спротиву й боротьби. Їхня стратегія далекийдуча. На жаль і на шкоду собі, а тим більше свободі, про яку загальніково говорять в боротьбі з абстрактним світовим комунізмом, вільний світ чомусь відвертається сам і приховує перед своїми народами імперську прикмету російського большевизму. Для народів Африки й Азії найдошкульнішим є колоніялізм. І Хрущов про нього говорить. А західній світ замість того, щоб розкрити й показати народам вже поневоленим Росією й тим, на свободу яких вона зазіхає нині, її найжорстокіший колоніялізм: царський і комісарський, в своїй пропагандивній боротьбі те приховує, не згадує. Що більше, він творить для своєї поразки інституції, які фальсифікують історичну правду про боротьбу народів з Росією, аби якось її утримати.

**

Нічого дивного немає, що завдяки непередрішенській політиці, яку так голосно деклямує пропаганда т. зв. вільного світу в боротьбі проти світового комунізму, Москва, послідовно здійснюючи нормативні імперські ідеали, зуміла здобути поважні позиції на сході, зокрема в останні роки на Близькому. Тепер бритайсько-американська монополія там заламана і Советський Союз поставить вимогу про свою участі, як рівного партнера, домагатиметься співучасти в керівництві цією частиною світу. Виживати Москву не буде легко, бо без війни вона ні-

коли не уступить здобутого. А саме в цій частині світу інтереси ЗДА дуже великі. Крім нафти, ця частина світу є преважною стратегічною позицією в майбутньому зударі.

Останні повідомлення про те, якsovетська зброя з чеською фірмою встановлюється в Суезі, аsovетські інструктори вишколюють єгиптян, викликають здивування, мовляв, як то мусульмани побратались з комуністами. Про це розповідає єгипетський прем'єр таке: „Ми чекали три роки — говорить Нассер, — надіялися одержати зброю, але ми її так і не одержали, між тим захід запобігливо помагав посиленню Ізраїля. Я терпів поки Ізраїльтяни не напали на нас 28. лютого ц. р. в районі Гази. Але після цього я більше чекати не міг. I я рішив одержати зброю там, де мені її дадуть без жадних умов. Я звернувся доsovетського посла й запитав його, чи погодиться Sovetський Союз продати нам зброю. Я думав, що вони відмовлять. Але через чотири дні, він прийшов до мене й сказав, що у них немає заперечень. Коли в червні ц. р. я сказав Лондонові й Вашингтонові, що Москва згідна продати нам зброю, — то там подумали, що я їх обдурую, але я говорив правду. А коли Англія у відповідь погрозила, що припинить допомогу зброєю Єгиптові, то в мене не лишалось жадного іншого виходу”.

(За U. S. News and World Report)

Як виходить, Москва пильно чатувала найменшої нагоди, щоб „заприязнитись” з Єгиптом. Нассер промовчує про те, як його Москва запрошуvala на відвідини, а перед тим і після вела широку пропаганду за посилення торговельних зв'язків Єгипту з Москвою й Пекіном, обіцяючи економічну допомогу. Промовчує й про московську агентуру, яка навертала Єгипет до приязні. I сталося так, що Москві удалося перестрибнути оборонні союзи на сході і встановитиsovетську зброю в Суезі. Московська приязнь з Каїром, то тактичний хід на близькому Сході в її плянах на азійсько-африканських просторах.

**

Політики заатакованого Заходу ще й досі говорять про комунізм, іноді не голосно проsovетський імперіалізм, між тим, як большевизм в своїй агресії послідовно кермується нормативними зasadами імперської політики. За царату Росія для здійснення своїх плянів по-

будови всеслов'янської імперії уміло використовувала здорові природні прагнення і боротьбу балканських народів проти поневолювачів, а тепер Sovetська Росія використовує природні національні стремління і боротьбу народів Сходу проти колоніалізму, за незалежність. Маштаби різні, а суть та сама.

„Покликання Росії — покликання щасливе: для збільшення своєї величини, її доводиться не підкорятися, не пригнічувати, як всім представникам сили, державам німецько-романського світу, а звільнити її відновлювати і в тому дивному чи не єдиному збігові етичних спонук і обов'язків з політичною вигодою й необхідністю — не можна не бачити закону виконання її (Росії — Ред.) великого призначення”. (Данілевський „Европа й Росія”). Чи не цими ж мітичними категоріями оперує московський ханат нині „визволяючи”, щоб занапастити і поработити? Керівники трухлявої в середині, загроженої національно-визвольними спротивами, большевицької імперії, що ніколи не виходила з економічної кризи, уміло використовують бездійність політиків так званого вільного світу і паразитуючи на національних ідеалах народів, що прагнуть волі, підробляючись під них (імперська мімікрія), уміло сполучають їхні прагнення з своїми загарбницькими „політичними вигодами”. Не на доктрини соціалізму чи комунізму спирається в своїй агресії Sovetська Росія, бо в них, як твердять компетентні спостережливі люди заходу, майже ніхто не вірить, а використовує національні ідеали ще не покорених народів, сполучає їх з своїми політичними вигодами. I так було й за царату. В 1890 р., коли телеграф приніс вістку з заходу про підготовку міжнародного святкування 1. травня, про перші демонстрації в Парижі й зутички на вулицях з поліцією, Леонтьєв ставить перед царською політикою питання, про опертя російського імперіалізму на соціалістичні рухи заходу. Монархіст, що стояв на непримиримих реакційних позиціях і всіма фібрами своєї душі ненавидів соціалізм, вважаючи його за одну з форм державного рабства, тоді писав так: „Іноді я думаю (не говорю мрію, бо мені, моєму смакові це чуже, а мимохіт думаю, об'єктивно й безпристрасно передчуваю), що якийсь руський цар — може і в недалекому майбутньому стане на чолі соціалістичного руху (як святий

I. Федорович

СТРАТЕГІЧНІ КОЛІЇ

В Азії — ми дома, ось, що повинно бути нами усвідомлено, а звідціля, з цієї короткої фрази, постають перспективи для нашого обернення лицем до Тихого Океану, що станеться протягом найближчого століття.

В. Іванов — „Ми”.

Про Далекий Схід ніби призабуто за женевськими усмішками, хоч коло Формози існує фронт. А в Москві про це не забивають. З весни цього року, коли якось загамували напругу на формозькому відтинкові, стратегічні позиції Китаю тут значно посилені. Підвезено нові совєтські літаки, розбудовано повітряні бази, а тепер за словами Доллеса „Комуністичний Китай посиленно добудовує військові бази на побережжі проти Формози”. Доллес не згадав про одну подію, яка буде мати для цього відтинку фронту величезне значення.

Константин став на чолі релігійного руху, сим побідиши!) і організує його так, як Константин сприяв організації християнства, вступивши перший на шлях вселенських соборів” (Богословський Вісник, май 1914 р.).

**

Про соціалізм нині мало говорять, то пройде й забуте. Його нехай смакують в еміграційних гетах. Совєтська імперія в своєму поході на схід організує свої загарбання, спираючись на національні рухи, сподуваючи їхню ідею з імперським загарбанням, а в себе безпощадно й жорстоко поборює національні спротиви народів, уже завойованих і підкорених. А сили т. зв. Заходу, що хочуть поборювати комунізм з непередрішенських позицій, сприяють імперській агресії большевиків Совєтської Росії. Що ж дивного в тому, що Микиті пелюстками посыпали дорогу в Індії. Мало поможуть нарікання й обвинувачування народів, які прагнуть політичної незалежності, в тому, що вони триумфально зустрічають паяців з московського ханату. Ні один народ ніколи не приймав і не підтримував непередрішенських політичних концепцій.

Совєтська преса повідомила, що закінчено в основному побудову залізничної колії, яка сполучає столицю Монгольської Народної Республіки, Улан-Батор (колись Урга) з залізничним вузловим центром біля Пекіна. Залізниця проходить по території Китаю й Монгольської Республіки та сполучається з вузловим залізничним пунктом на південному заході від Байкаля й на схід від Чити. Таким чином залізнична сітка всього Китаю сполучена непосередньо з Великою Сибірською магістралею. Цим обходиться в двічі довший манджурський шлях, яким досі СССР сполучувався з океаном.

Під час корейської війни головнокомандувачі військових сил ОН домагалися повітряного бомбардування манджурської залізниці, щоб припинити доставу військової амуніції з СССР через Манджурію до Китаю й Кореї. Нова колія через Монголію, будову якої закінчено, більше як на тисячу миль коротша від залізниці через Манджурію й прокладена далеко від корейських і японських баз західного світу. Домагання військового командування про бомбардування стратегічної залізниці й бльокаду Китаю, було відкинуто, а кремлівські правителі, після проби сил в Кореї, урахували слабі місця на цьому відтинкові фронту, і, накинувши Заходові перемир'я, спішно почали прокладати нову залізницю на території Монголії.

Колію прокладено через велику територію Монголії, через пустелі й гірські хребти. Будувати її почали 1953 р. На китайській території будував китайський уряд, а в „незалежній Монголії” — її хазяїн, Кремль. Завдяки новій залізниці величезна Монголія стає стратегічним звеном, що сполучає дві тоталітарні системи, що налічують понад 800 мільйонів населення.

Того ж 1953 р. розпочато будову ще важливішої стратегічної лінії, що починається від Лянъчжоу, в центральному Китаї й проходить рівнобіжно китайсько-монгольському кордонові, ще далі від повітряних баз Заходу, перетинаючи провінцію Синцзян, виходить на території Казахської ССР, де сполучається з Туркестансько-Сибірською залізницею (Турксіб) між Алма Ата і Семипалатинським, що сполучений

А. Орликовський

НОВЕ ВОРИЄНТИ

Чи передбачав лорд Бальфур клопоти після створення сучасної жидівської держави, чи як він це очеркував спочатку „пристановища для жидівського народу”, в Палестині пам’ятного 1917 року в формі відповідної декларації. Може й не передбачав, що через тридцять років Палестина, як держава, завдасть стільки клопоту не лише жидівському чи арабському світові, а й великим потугам, які нині стоять в холдингій боротьбі за впливи на цілому Леванті, розуміючи його стратегічне, геополітичне та господарське значення. Тоді в усій Палестині було всього 65.000 жидів.

Створення жидівської держави захитало рівновагу сил на Леванті, а арабські держави погрожують війною Ізраїлеві, яка може запалити до бою не лише левантські країни, а й усі країни світу.

Ізраїль постав 15. травня 1948 року на землях заселених тоді переважно етнічною більшістю жидівського населення. Таким чином під владу жидів прийшла вузька присередземноморська смуга між кордоном Лібану та м. Газою на границі Єгипту та уся територія південної Палестини по Акабському затоку, т. зв. пустиня Негеб, де Ізраїль має через пристань Елят

з Новосибірським. Ця колія скороочує шлях до Новосибірська на 1500 миль і пов’язує центральний Китай з Кузбасом і Ташкентською Оренбурсько-Самаркандською залізницею. При побудові залізниці, під керівництвомsovєтських інженерів, китайцям доводиться перемагати колосальні перепони. Значна частина дороги вже збудована, а вся будова закінчиться десь в 1960 р. Советська зброя вже може через Монголію постачатись до берегів Великого Океану, формозької протоки. Подія преважна, куди більшої ваги, як женевські усмішки з їхнім чадом, чи то пак духом. Береги формозької протоки пов’язані залізничною колією з усіма столицями большевицької імперії. Науку Іванова, слова якого наведено на початку, про повернення лицем до Великого океану большевики реалізують швидко, щоб бути, як дома, в усій Азії.

вихід до Червоного моря. Негеб, як кленовий кусник землі, відрізує арабську державу Йорданію від Єгипту та всі арабські держави Азії від двох держав та чотирьох територій арабських в Африці. Інакше кажучи біля 20.000.000 арабів Азії від 50.000.000 арабів Африки. Навіть столиця колишньої Палестини, Єрусалим, нині розділена на дві частині: арабську 1/7 частини міста під назвою Ел-Кудс та ізраїльську 6/7 міста під назвою Єрусахалайм.

Коли поглянути на карту, то Ізраїль, як жидівська держава, створена дійсно дуже чудернацько — ще гірше повиразувана на усі боки, як 1938 р. Карпатська Україна, по віденському адбітражі, від якої тоді відібрано усі найкращі міста та вартісні економічні простори надтиянського низу, спихаючи її до Карпатських бідних гір. Ізраїль мав більше щастя від Карпатської України, бо в жахливих боях з Єгиптом та Йорданією утримався. Горстка палестинських жидів, вибороли собі право на власну державну територію, на якій... 2.000 літ тому царювали мудрий Соломон та Давид, на якій ще давніше жило тринадцять братів на своїх землях та куди завів їх в обіцяну Богом землю їх провідник-пророк Мойсей із єгипетської неволі.

Якби не великий патріотизм місцевих жидів, їх завзятість в боях з арабами та з другої сторони не допомога світового жидівства в капіталі та зброї, ледви чи Ізраїль нині існував би. Жидівська держава стала фактом якого не можна заперечити, хоч постала вона лише на приблизно половині колишньої палестинської території (якої простір до 1948 року виносив 26.000 квад. км.), тобто на біля 12.000 квад. км. з населенням біля 2.000.000. За жидами залишився простір величини приблизно нашого Закарпаття. На цьому просторі живе, окрім жидів, ще 185.000 арабів, хоча 1948 р. було лише 70.000 душ. Причина приросту арабської людності лежить в імігруванні з околиць м. Гази, яку окупували єгиптяни 1948 р. Араби потайки вертаються назад, бо жиди забезпечують їм працю та кращий прожиток, як мали під єгиптянами. — Причина такої постави Ізраїля

лежить в тому, що Ізраїль потребує робочих рук до праці.

Покраяна на всі лади та способи ізраїльська держава стратегічно чи геополітично має і не має великого значення. Хоч Ізраїль лежить близько Суезького каналу, який недавно від Англії перейшов під адміністрацію Єгипту, але Ізраїль, якщо навіть находився під політичним впливом Англії, не забезпечує стратегічної переваги в час війни в просторі Суезу, арабські країни усе стратегічно панували б над територією жидівської держави. Добре озброєні арабські армії Єгипту, Лібану, Сирії та Йорданії можуть кожної хвилини поперетинати територію Ізраїлю та притиснути жидівські збройні сили до моря.

Якщо ми нині не маємо того факту, про який вище сказано, то це тому, що озброєння жидівської армії під сучасну пору **перевищує озброєння усіх арабських сил довкруги Ізраїля**, тобто 22.000.000 Єгипту, 1.500.000 Лібану, 3.400.000-ої Сирії та 1.500.000 Йорданії. Для зліквідування нині Ізраїля треба проти нього чи не **усіх арабських держав цілого Левану**, включно із Іраком, Сауд-Арабією та другими (всього біля 45.000.000 населення), бо арабські армії ще нині мають переважно застарілій військовий вишкіл та застарілу зброю.

Ізраїль не залляли араби своєю масою, бо думали, що обрізаний Ізраїль бідний господарсько не витримає проби та сам по собі розвалиться чи збанкрутує економічно перед другими державами і без збройного конфлікту араби опанують ізраїльську Палестину, чого жде від років арабський великий муфті Палестини, мріючи про свій тріумфальний вмарш, як це по роках неволі святочно в'їздив до визволеної Абісинії її цісар Гайле Салазій пам'ятного 1945 року.

Тимчасом Ізраїль живе вже сьомий рік та хоч як не скрутно, а все ж існує і немає виглядів на його банкротство. Є навіть прогнози на його господарське вдержання завдяки патріотизму, працьовитості місцевого жидівського населення, мудrosti жидівських економістів, які здають собі справу, що коли не буде власної держави, жидам Ізраїля загрожує нове поневіряння в світі. Завдяки допомозі світового багатого жидівства Ізраїль господарсько підноситься в усіх важливих його ділянках життя, господар-

ства, хоча сама територія Ізраїля економічно не багата.

Ізраїль на половину півпустинна країна (особливо південь), трохи кращий під аграрним оглядом — північний простір. Головним заняттям населення є провадження плянтажів південних овочів (помаранчі, цитрини, оливки, априкоси, оріхи, фіги, мандаринки), далі виноградових кущів, а попри те все є ще дещо плянтаций тютюну, збіжевих рослин, головно пшениці та ячменю. Уся аграрна політика та господарювання побудовані на найmodерніших зразках без порівняння вищих, як в арабському світі.

З корисних копалин є трохи родовищ йоду, нововідкрита мідь, яка тут була відома ще... за часів жидівського царя Соломона. Останніми часами віднайдено в пустині Негеб родовища нафтової ропи, яку вже почato добувати.

В ділянці промисловості розвинутий до певної міри харчовий (овочево-консервний та шоколядно-цукорняний) промисел, далі ткальні, шовкопрядкові і мануфактурні, ювілірсько-оптичні фабрики, гарбарні, годинникарські та металообрібні варстати. В промислі Ізраїля працює зараз біля 170.000 робітників.

Промисел не міг би швидко розвиватися, якби не приплив знову ж жидівського світового капіталу, який є підставою розвою ізраїльської промисловості.

Економічна спадщина після Англії в Ізраїлі була дуже бідна. Щойно тепер, усі ділянки господарства набирають належного розвою, що дає промислові поступенний успіх на світовому ринку. Овочі та промислові вироби находять що раз то більше попит, роблячи конкуренцію другим середземноморським країнам, експортерам цих товарів.

Вложені гроші в нафтову промисловість, особливо на розбудову рафінерій в Гайфі, куди проходить нафтотяг із джерел в Іраку (Моссур, Кіркур), є теж ще одним надійним дохідним джерелом Ізраїля на майбутнє, коли Ізраїль буде в нормальніх відносинах з арабськими країнами.

На початку Ізраїль не мав майже ніякої морської флоти. Завдяки допомозі закордону, Ізраїль за перших шість років, тобто до 1954 р., поставив на морі біля 100.000 Б.Р.Т. торговельних кораблів та нині на прикінці 1955 р. уже має 167.000 тонажу тобто на 50.000 тонн

Д. Донцов

ПОЕТ ІДИЛІЇ І „ЧОРНОЇ ЛЖИ” (ВОНИ І МИ)

Тичина і Сосюра майже відразу перейшли в табор одописців московського колоніялізму на Україні. Неоклясики деякі тільки згодом. Прагнули шукати виходу для поетичної творчості в затишній затоці „чистої поезії”.

Не все удавалося це їм під немужним оком московських писарів від літератури. Так і М. Рильський, пручаючись, таки зійшов на манівці звеличників червоної звізді.

Чому я зупиняюсь на М. Рильським? Бо він є відстрашаючий приклад того, на що може звестися непересічний талант, який творить в рамках і в напрямку, приписаним московськими „фельдфеблями-Вольтерами”, як казав про них, здається (в „Горе от ума” Грибоєдова) полковник Скалезуб: я вам фельдфебля в Вольтеридам; Он в три шеренги вас построит, а пикните, — так мигом успокоит.

На прикладі Рильського бачимо, до яких звихнень можуть оті „фельдфеблі-Вольтери” довести поетичну творчість, зробивши з неї поезію, хоч ніби то національну словом, та зовсім чужо-національну — духом.

Яка є внутрішня, йому притаманна, не накинута ззовні, суть поезії Рильського? Тоді як поети „вістниківці” були поетами непідробленого патосу, горіння, героїчного напіння духа, Рильський є поет душевного відпруження, ідилії. Ідилія — це нахил до безжурного, пасторального, рустикального життя (чи животіння), здаля від гамору боротьби за великі ідеали, здаля від трагічних конфліктів. Їх щастя — це щастя загумінку, щастя буднів з дрібними особистими приємностями або такими ж дрібними халепами. Мабуть основником цього жанру в письменстві був еллінський поет Теокрит, автор „буколік”. Слідом за ним (лише частинно) ішов, в своїх „Еклогах”, Віргілій. Популярним став цей жанр в Зах. Європі, під назвою „пастушої поезії” перед французькою революцією 1789 р. В своїй основі був це екализм, втома життям і втеча від нього. Ось до такого ідилічного жанру тягло, всею душою й М. Рильського.

Коли розгорнемо книжку його ідилічних поезій, вас вразять: прекрасний ритм, вишукані рими, безпосередність, невимушеність вислову. Це

більше, як мала 1939 р. по 20 роках господарювання тридцяти мільйонова Польща. Морська флота належить в руках двох великих підприємств „ЗІМ” та „ЕЛ-ЯМ”.

Зараз будуються в доках Гамбурга нові судна для ізраїльської торговельної флоти, якої завдання є не тільки обслуговувати потреби жидівської держави, але в першу чергу малотонажні країни середземноморського простору, як Туреччина, Югославія, Чорноморські держави: Болгарія та Румунія, відпихаючи по часті відціля старих морських візників: Грецію, Італію чи навіть Англію. На перевозі товарів для чужих держав Ізраїль хоче робити подібний інтерес, як то в південній Європі Греція та Італія, а в північній Європі, Норвегія, Данія чи Швеція.

Використовуючи багатоші пам'ятки старинної історії та культури Святої Землі, Ізраїль повів пропаганду на урухомлення туризму, з метою стягнути до своєї держави якнайбільше туристів жидівського, а особливо християнсько-

го віроісповідання. Для цього Ізраїль побудував кілька добрих пасажирських кораблів особливо недавно спущених на воду „Ізраїль” біля 10.000 тонажу, який курсує уже між Тель-Авівом-Яффою та Нью Йорком, проходячи по дорозі через важливі середземноморські порти як: Пірей, Неапіль, Геную. Теж урухомлено летунство, що єднає маленький Ізраїль з чотирма континентами, Азією, Африкою, Європою та Америкою.

Останнім часом за новими плянами є намір наводнити пісковий простір пустині Негеб та перетворити цей великий терен в країну оливкових садів та городів, впроваджуючи рівночасно через Негеб нові усякого рода шляхи аж до Червоного моря, де Ізраїль має малу покищо пристань Елят, яка однак має стати портом від якого мають розходитися корабельні лінії Ізраїля на південну Азію та на Далекий Схід через Червоне море.

(Закінчення в наступному числі)

перше вражіння. Дальше ваше захоплення вже не буде таке сильне. Згодом ці поезії вже почнуть вас нудити одноманітністю настроїв і кволістю ідеї, і вірш не виглядає вже таким пливким. Аж нарешті з розчарованням відкладете на бік книжку... Від поезії Рильського відійдете тоді, як Гоголь відходив від мармелядносолодкого Манилова, яким був захопився одразу.

Поринаючи з насолодою в образах і сценах своїх буколік, поет вже підозріло оглядається на боки, чи пильне око московського фельдфебля від літератури не уздрить „буржуазногоухиду” в тім, що є в його віршах, або в тім, чого там нема, хоч, на думку фельдфебля, й повинно було бути. І тоді поет вибачається за свою ідилію...

Рильський звірюється, що є він „співець рибалок, меду й Навзикаї”. В 1920 р. ще віршує про „синю далечінь”, мріє про „співучий Лангедок”, венецькі води, про мармур сходів і колон Єллади, де кожний камінь є вічним слідом безсмертних літ, і протиставляє цьому бруд, самогон, большевицьку дійсність, від якої тікає в царство поетичних мрій.

Черкав, як Хома Брут, круг себе коло з своїми святыми Музами і думав, що не уздрить його за тим чарівним колом большевицька відьма, що, клацаючи зубами, бродила обік. Та мимохіть почав зиркати на неї: чи бачить що він робить чи ні? Ось згадує поезію чумацького життя колись... „П'янке повітря, що плило кругом”, скрипіння маж, „степів могутній запах”, „весни животворящій дух”, який сповня „серце вином ясної мрії”... Є і про те, як, голосом смутним складав чумак пісні свої коханій, що „линули, стелилися як дим”... І — зараз же вибачається перед літературними соретськими „держимордами”:

Ця мила казка може й не для вас,
Творці бетону — надто вже наївна
Звичайно, це не Скрябінський екстаз,
Попростому це дудка примітивна,
А я люблю, як у вечірній час
Сопілка заспіває переливна.

Мовляв: сам знаю, що не хохлацький сопілці рівнятися з „старшебратною” музою, але даруйте вже мені, провінціялові!

І мимоволі згадуються Шевченкові вірші на чумацькі теми: скільки в них поваги, трагізму й гордости національної! У Рильського ж вибачання за те, що взагалі посмів перебирати стру-

ни української „наївної” ліри, коли довкола потужно гудуть єрихонські сурми Кремля.

Ось поема „Любов” — знов — ідалія. То була ідалія природи тут — ідалія любошів:

Повітря мlosne і п'янke,
Ущерь напoене жагою...
Ліщини затінок дзвінкій,
Роси мигтіння променисті...

І — „милий Київ”. Милий Київ! Яке це характеристичне для солодко-нудного повітря поетичних ідалій! Особливо коли порівняти його з епітетами, що прикладає до того ж нашого вічного міста Олена Теліга, в поезії на ту саму тему, любовного пережиття, п'ятнадцятилітнього підлітка: — іскри від багаття, припадкова зустріч, „полум'ям їдким заслало очі”, чиєсь „в іскрах і в огні обличчя”. Хтось „всю мужність світу”, її „таємну міць, хмільнішу від вина” війнув їй „на уста і очі” — „ще не любов, передчуття любови”. І — як і у Рильського — Київ, але не „милий Київ”, розмріяного „Schöngeist'a” — а „в боях ранений, трагічний Київ”, що „за лісами неспокійно спить”. Не місто „милих” бульварчиків і садків, а столиця нації в вогні боротьби і мук. У Рильського ж Київ це „тополі, юнаки, жінки”, і — „серце тане, як тануть воскові свічки”... Яке це, в порівненні з Grand Stil'-ем О. Теліги, — нездарне, дрібне, бабське сентиментальне!

А за тим, як у більшості ідалістів — ідалія їх любошів викликає на сцену ѹ кулінарну ідилію. То було „для душі”, а тепер для шлунку:

Парує чай, шипить смажене
Карафка хилинеться жива...

Київ — як його бачить плебейськими очима учасник якогось „народного гуляння” на Дніпрі. І знову — згадка „весна” солодкого кохання з дружиною колись і той самий рефрено:

Ти на пухких грядках
Вирощувала цибульки тульпанів

Там де є ідалія природи чи сексуальних втіх філістера міщанина, зараз є й казанок, карафка і цибулька. Під тим оглядом всі філістри, в літературі однакові. У Рильського кохання і карафка, у Волиняка — „монументальні коліна” Дульцинеї de Merefa, і — „графинчик”, у Самчука в „Ості” — цілий гимн на честь черевоугодства і жуючих щелепів. Щоб вповні оцінити душу цього літературного міщанства треба не забувати, в яку добу компонували вони свої ідалії... Все таки їх перевищує, і більш заслу-

говує на пробачення їх гоголівський прототип, який одною рукою обіймав дебелу Солоху, а в другій тримав вареника.

Вудилице, гачок і хробак на нім — теж предмет поетичного надхнення поета. Звіряється при тім що:

...ї інші пристрасті не раз мене ловили;

Довгенько з мене був завзятий садівник

Вудка, цибулька, тюльпани, милі часи кохання в „милім Києві” — ось ті дрібні „пристрасті”, які ловили і зловили душу Рильського. Є літературний жанр — „поезія в прозі”, читаючи ж Рильського, переконуєшся, що буває ще й проза в поезії. Інші, не дрібні пристрасті, були йому чужі. Радо згадує, учителя-історика лише за те, що той „любив метеликів ловити”. Коли ж оповідав про революції і війни, — то наш поет — „на лекціях куняє”. Все мерехтів йому в думках — „рожевий, голубий, зеленокудрий став”, і взагалі — „на землі нема нічого, щоб зрівняти із найсолодшим тим” роскошуванням в ідилічнім, рослиннім півні, де верби, став, де „квітень пишну чашу розплескав”, де „по воді перебіга павук”... Там хотів би жити „новітнім Діогеном”, з лещами й карасями.

Коли б ми уявили собі, що нечиста сила відірвала гоголівського Пацюка від його вареників, або пана Шпоньку витягла з його перини, і з іх віку — перенесла в нашу добу й поставила на бочку — промовляти в честь большевицької революції, „лапи Сталіна” і „незабутнього Ілліча”, — то уявимо собі те, що сталося з Рильським, якого, цього „новітнього Діогена”, нечиста сила витягла з його бочки й поставила на большевицьку бочку, щоб бути „орателем” отої „великої жовтневої”...

Показалося, не можна було стати співцем бу-
колік — „у наші дні грізні, у наше время люте”,
не для невтральних такі часи. Чи голос власної
совісти, чи чиясь рука з револьвером з’явля-
ється тоді над сонним мрійником з грізним пи-
танням: „як віруеш? Де твій бог? З нами, чи
проти нас?” Нераз питався сам себе:

Чому в ці дні, коли малі обрій...
Не мрію я про ті моря багряні...
Й не рвусь у таємничі мандри?...
Ах може я і так оджив, не живши.
Нехай летять у далечінь щасливші
А я собі, кінчаючи свій круг,
Втечу од бур вогнів і заверюх
У край, де друзі за вудками стежать
І до письменських течій не належать —

це було до жадних „течій”, ні до правих, ні до лівих. Бути невтральним, без догмат! — позиція, яку так захвалюють втомленим малоросам Шерех, Самчук, і Волиняк.

Та втекти не вдалося. Не вдалося перехитрити, московського „фельдфебля-Вольтера”.

І Рильський поволі пішов манівцями, які привели його (як і Тичину, і Сосору, і Карманського) в табір з величників Нечистого. Тоді, може, пригадав він собі відповідь московського генерала, на питання: як взявся він за фах, що йому зовсім був незнаний? — генерал відповів: „прикажуть — акушером буду”! Таким „акушером” революції в поезії і став згодом М. Рильський, став примусово бояном доби „бурі і вогнів” — тільки не по стороні своєї нації.

Перш огорнув його страх — чи додогодить свою лірикою начальству. Боїться чергових критиків:

Той класицизм очі коле,
А той рибалством допіка

Біда тай годі!

Такий уже для нас закон,
Що кожен, як дрібненький злодій
Знай, оглядається кругом

Інакше сказати пізnav на власній особі старий, неписаний закон, який — ще з часів царата, на-
казував кожному підданому імперії — „ежесекундно неукоснітельно трепетати”, за виразом Салтикова-Щедрина. Намагається писати під марксизм, хоч і тяжко то йому йде:

..ніяк не можу про турбіни,
Триби та паси хоч убий!

Як йому писати, про „крицю та бетон”, коли мріє про „квітку й соловейка”? Удає, що „ві-
рить в творчий дух реторт”, в матерію і в тех-
ніку, але знає, що

людську мисль і почуття орлине
Ніхто й нішо не викине за борт...
Гомункулом не замінить людини

I всеж — партію не обдуриш! Її „директиви” це не був жарт. А вона зажадала змотати вудки, сковати сопілку і взяти в руку червону балалайку, і бренькати про „щасливу Україну” під Сталіном. Максим Рильський таки мусів вилізти на бочку.

Став співцем — „нової, щасливої України”, зовсім „благонадіжної”, яка в нічім не колола ока завойовника. Ніби славив те саме, що й перш: „землі своєї зелень та блакить”, де „стри-
бають, циркають, квокчуть між кущами дрозди”,
де „шовкова рунь трави”, „повітря тихий мед”

і пр., — от така собі провінція, „где все обильєм дышет”...

Є це, правда, ѹ країна Шевченка, але його Рильський вже деградує до „кріпацького поета”, поета не нації, а одної її кляси. А дальше гимн „рабоче-крестьянської” України. Крім Шевченка, її представляють:

...дядько мій Кузьма, і Каленюк Демко,
І славний у віках безвісний воїн скромний,
І той, хто воскресив поля і сінокос,

І той, що до життя вертає шахти й домни

Замість павучків, хробачків, лещів і солов'їв, з'явилися і люди, народ. Отже, Україна це тепер народ поетів, невідомих вояків, гречкосіїв і робітників, готових завше грати, воропати, співати і дляти піт і кров... За кого? За що?

Не відомо. Нація без голови, нарід без свого проводу, „безвісний” нарід. Такою є ідилічна Україна Рильского тепер.

Але історії не можна було перекреслити. Україна була давніше, стала знов і за Рильского, не „безвісним” народом „скромних” гречкосіїв і кріпаків. Була вона нацією меченощів, що в ім’я свободи країни „рубали мечем голови з плечей” займанців. Історії не можна ж перекреслити!

Певно, але від своїх панів навчився Рильський ії — фальшувати. Не можна оминути Хмельницького? нехай! То Рильський так описує Хмельниччину: „земля шумить, гуде, під хлопськими ногами”... Цілком так, як ії представляють в своїх ніби-то романах П. Феденко і Ю. Косач. Чому під „хлопськими” а не під козацькими?.. Та ж гетьман Богдан був „Exercitus Zaporoiensis Dux” — таж Україна була тоді „patria eosorum”. — Козацька нація! В тім то й суть, що козаки мали власних, національних вождів, а „хлопи” могли мати й чужих, що їх „вивзводяли”. А за писаними директивами компартії — Україна повинна була стати народом пілебеїв, погноєм пануючого народу — москалів. Ці останні тільки, за партійною директивою, могли мати вождів, командну клясу. Раби мали її тільки слухати.

Подібно обезголовлює Рильський і гайдамаччину. Залізняк? Ні, це не був козак, це ватажок „голоти”, тої самої безіменної черні, без політичних ідеалів, — в поезії Рильского.

За „московською указкою” проголошує він, що взагалі наша старшина козацька гнобила народ, так що бідний український голота Іван „не має з ким іти по правду”.

Авторів і співробітників „Вісника” Редакція вітає з Празником Різдва Христового та Новим Роком.

Старшина козацька — це „рідний пан”, такий же шкідливий, як чужий:

„не від Виговського й Мазепи прийде сподівана зоря” для України, це твердо знає голота Іван в поемі того ж імення. Але чи не є тою сподіваною зорою московський цар, того Іван не певний:

„ ...А втім, а може...
А може той восточний цар
Супроти панства нам поможе...
Як те відати?..

Тему вкрав Рильський від Шевченка. Тільки що у першого народ „не має з ким іти по правду” і тому звертає очі до Москви, а в Шевченка — „нема кому порадоньки дати” народові як раз тому, що „козацтво гине”, а ту „порадоньку” дають народові як раз свої козацькі вожді — Наливайко, Павлюк, Тарас Трясило („Тарасова Ніч”). Дальше йде у Рильського просто вже полеміка з Шевченком. Останній чекав воскресення України від воскреслого духа козацького, з козацьких могил. Модерний поетичний лакей — навпаки:

„Не від козацької могили
Рятунку ждать, — тлінь і прах
Могили ті”

Не тлінь, і не прах для Рильского, з благословення большевицької цензури, — це московський цар... Тоді — білий, тепер — червоний.

В новітні часи, за советським поетом, почалося відродження України не від Костомарова, Максимовича, а від вождів російської революції, Герцена, Чернишевського, а далі — Маркса і Леніна, яких „поет” згадує майже в кожнім розділі поеми, замість, як колись, карасів і метеликів... Ці — Ленін або Чернишевський — стали ідолами, перед ними махає він своєю кадильницею, в якій догорали їй чаділи марні рештки таланту. Так за словами російського сатирика Щедрина — він „по повелению начальства познал истиннаво бога”...

Ці большевицькі „боги” очолили, за Рильским, і революцію 1917 р. на Україні. Героем

тої революції є — босяк, „не сто ѹ не двіста — неподоланий океан” босячні. Московська босячня, яка в 1917-19 сунула на підбій України, — це були наші „визволителі”, а їх Мойсей — очевидно Ленін:

„Міцні, як меч свободи правий,
Живлющи як вода гірська,—
Ясні слова большевика”

Мусіли ці слова бути дуже „ясні” й „міцні”, коли Рильський, який куняв на лекціях історії про війни і революції, тепер став бояном революції — лише не української. Поему „Жага” присвячує советсько-московській владі, яка

в Кремлі багряно розцвіла
І світ наш огруває цілий

з нею йде, річ ясна, могутня „правиця Іліча”...
І — його партія:

Вона — це мисль, це — надія,
Вона — це засів і жнива,
Вона — це людськості надія,
Твердиня правди світова

Ta Кремль тими словословіями не вдоволився. Розбивати лоба поклонами, „чоло-биття” перед московськими ідолами, — це було похвально, та цього було замало: треба було піти ще далі — треба було обкаляти все святе, все велике й героїчне у власній нації, збечестити все своє.

I цього завдання піднявся колишній ніжний співець павучків і вудок. З цинічною насолодою смакує смерть замордованого большевиками українського вояка:

Лежав під тином, біля двору
В закостенілій тишині
На брудно синім жупані
На лобі, в затінку папахи
Щасливі лазили комахи...

В поемі „Любов” виливає наш „поет” віршовані помії на нашого селянина, таврує його ганебно кличкою „куркуль”, не забуває ніжний співець ідилії ще й інших обляпати болотом з московської клоаки:

До чорта їх було — гетьманів і Петлюр, Махнів, Тютюнників.

На них сентиментальний ловець коропів не лишає сухої нитки.

Подібних одописців, що славили московських володарів, звав Шевченко „тупорилими віршомазами”. В наші часи їх звуть поетами і, навіть, на еміграції влаштовують їм ювілеї. Прогрес!

Хто вступив на шлях тих „віршомазів”, тому повороту нема. Той вступає в яничарську корогву „дядьків отечества чужого”. Україна стає для Рильського „окраїною” імперії, країною ге-

лотів, феллахів. Щезає поняття патріотизму.

Шевченко, тільки-но переїздив північні кордони України — вже чувся „на чужині”. Рильському, від Києва до Алтая — все це „наша батьківщина”.

А Москва? — це для „поета” вже — „моя Москва, мій Кремль, мое життя”. А тоді пішло будним потоком: „рідному Сталіну слава й хвала!.. Сталіна слава в віках!” Він є „серце народів, мозок землі”. I „чуб і сережка Святослава”, і Запоріжжя, — все це, покажується, було тільки на те, щоб Україна нині

як річка рано на весні

Влилась в нове всесвітнє море, —
в московську калюжу. Переспів Пушкіна: „словянски ручки сольются в русском море”.

Tаку Україну маює в своїх творах наш „тупорилий віршомаз”. Або як глуху повінцю, затуркану й некультурну, відсталу, хоч милу й поетичну, заселену патріярхальними малоросами, без яких будь власних національно-політичних стремлінь, без власного проводу, яких щойно Москва „виволила”, а та й потупала за нею як п’яна „на голос істини, що возвестив Іліч” — цебто той сифілітик, перед чиєю мумією побожно дефілюють тисячі ідіотів в „мавзолею Леніна”.

Мучений совістю, намагається Рильський переконати сам себе:

„Ніколи чорного безслав’я
Я не доходив: утопить свій дар
У чорній лжі”

На жаль — і ця поезія брехня. Бо якож „лжі”, яке безслав’я — можуть бути чорнішиими?.. Сам жеж він признається:

„Життєву путь свою
Не рівно і хитаючись верстав я,
І чашу мук за те належно п’ю...
Як спорожнів, спустів я нині,
Хоч і потовщав!

...Пора б і перестать...
Ну й кепсько, коли серце цвіллю
Почне гнилою обрастати

Оборонці „дядьків отечества чужого” в поезії кажуть: в тих обставинах Рильський не міг писати інакше. Не міг...

Ta коли взяти навіть його поезії ідиліста, перед „гріхопадінням”, — запитаймо себе: що крім молосно-нудкої буколіки дають вони нам? Чи змушують жваніще битися наше серце шляхетним почуттям, великою ідеєю? Горіти великою любов’ю до Бога, до своєї України, розтерзаної і героїчної? Бути гордим на її славне

минуле, вірити в її велике майбутнє? Ненавидіти насильство й зло? А „творчість” його після гріхопадіння? Многі москалі (колись це стверджували окремі анкети) — де-які твори Гоголя і Наріжного, брали за переклади з чужої мови. Згадані твори Рильського читаються як переклад з московської.

Випадок Рильського (як і Тичини, й Сосюри) стверджує, що не можливий справжній розвій нашої літератури чи культури поки на їх стороні не стане власний меч. Тільки тоді духовна творчість України буде національною не тільки мовою, а й духом, пульсувати всіми почуттями, пожаданнями і стремліннями національного генія, відблиском затаєних його мрій та ідей, горіти його ідеалами. Де того нема, талант гине. дрібнє або дегенерує, хоч і „творить” в „рідній мові”. Де вмирає дух, вмирає, розпадається форма.

До того сорту літератури маємо ставитися з недвозначним осудом, так як до собі сучасних „тупорилих віршомазів”, панегіристів чужих ідолів ставився Шевченко (н. пр. до Чубинського). Інакше бо зайдемо туди, куди нас кличе Майстренко. Він просто виправдує Рильського, панегіриста Сталіна („Вперед”, липень 1955), передрукуючи слово одного промовця на ювілейному вечері М. Рильського в Нью Йорку. Думає, що славословіє Рильського Сталінові це те саме, що н. пр. панегірики Молієра Людвикові XIV, а Мілтона Кромвелю... Для Майстренка, отже, нема ріжниці: між Кромвелем або Людвиком XIV — і Сталіном! І ще одне: він думає, що коли француз славить своїх славних володарів, а англійський пуританин свого пуритана Кромвеля, то це те саме, коли український поет славить московського володаря і ката України.

До якої ступені удалося Москві скалічiti лу-ші де-яких наших „революційних демократів“! Ще крок — і Майстренко буде прирівнювати чолобитні Рильського Сталіну з панегіристами Мазепі чи Хмельницькому учнів Києво-Могилянської Академії... Ще крок і він виключатиме з української літератури поетів, які не пішли слідами Тичини, Сосюри і Рильського, в розбиванні лоба перед кремлівськими ідолами. Чи не з тої причини „революційні демократи“ виключають з української літератури Ольжича,

Телігу, Мосенда, Маланюка? Що нема в них того московського смороду?

Оборонці тих совєтських одописців матетично питают: що ж, значить виключити їх з нашої літератури? „Але хіба у Рильського, ...є тільки панегірики?! О ні!“ — обурюється Майстренко. — „Читайте, дивіться і побачите! Такого художника слова, як Рильський, такого мистця... наша поезія ще не мала ніколи!“ Решта поетів — „тільки солома, що полетить з вітром“. Отже Шевченко, Л. Українка, О. Теліга, Є. Маланюк, О. Ольжич, Л. Мосенда, Ю. Клен — це „солома“, — на думку Майстренка і товаришів.

І з точки погляду з малоросійщеної аж по-нікуди душі їх, „вопль“ цей цілком логічний, як логічне заперечення Шевченка у „схлюзованого“, „здніпростроєного“ і зсовєтизованого „тоже поета“ Багряного. Бо — що оборонці Рильських протиставляють, в його поезіях, — його панегірикам, що дало б їому право називатися великим поетом? Майстренко перечисляє, для прикладу, „картини“, яких „наша поезія ще не мала ніколи“, крім як у Рильського...

Є це: „на білі гречки впали воси“, „Прosa покошено“, „Вже червоніють помідори“... Оці проса, роси, покоси, помідори, та ще цибульки і лещі — ну і „млосне і п'янке“ коханнячко у „милім Києві“ — ось та скаля емоцій, переживань, тремтінь душі і змагань духа — які вистарчають Майстренкові, щоб поставити Рильського на постамент великого національного поета, над всіх вістниківців і над Шевченка... Чиж можна такого генія виключати з нашої літератури? Ніяк не можна — і я скажу, тільки треба його поставити на його місце. Його поезії ті, що перед „гріхопадінням“, може й досконалі формою, займуть своє місце в українській поезії, поруч з О. Телігою, О. Ольжичем, але — от так як в українській музиці „Стойте гора високая“ чи „Гандзя чарівница“, парує з творами Бортнянського чи Ведля.

Тішуся, що ставлючи Рильського ідиліста-бу-коліка на таку недосліжну височінь, пан Майстренко з однодумцями, тим самим признав правильність моєї думки, що є дві естетики, два поняття краси, дві літератури, нижчого івищого гатунку. І є — дві краси в суспільстві: один вистарчає інтимна, примітивна лірика, вузька тематика, поезія побутовщини з її гимном помідорам, покосам і росам, замість гимну бо-

жественному в природі, з її сексуальним гоном замість любови. Другі — шукають в поезії не емоцій, що розпливаються горизонтально, а поривів думок і клічів, які линуть вгору, в височину, не в ідилію, не в відпочинок „від бур, вогнів і заверюх”, а як раз туди „у таємничі мандри” у „моря безкраї”, де риск, боротьба, упоєння нею, де горіння духа, де сильне і величне. Такою була і є поезія Шевченка, Лесі Українки, „вістниківців”, М. Зерова, Филиповича. Одна поезія — для одного гатунку людей, друга — для другого.

І другий з того ж класу адораторів Рильського, підтверджує мої думки: в статті про Сосюру — В. І. Гришко (В. Сосюра — Засуджене ї заборонене, зібрав і зредагував В. І. Гришко, Нью-Йорк 1952). Він відважується твердити, що де-які вірші Сосюри виглядають „як рядки з поезії „Вістника” Донцова” і „буквально тотожні настроям таких націоналістичних середовищ того ж часу, як напр. „Вістник”.

Та не це для нього важне. Він сам пише неймовірні речі про В. Сосюру (і Тичину), обвинувачує його майже в „сексотстві”, в „ганебній співпраці” з окупантами, але — „не зважаючи на це”, каже, що в поеті билося „щире українське серце, палаюче гарячою любов’ю до України”, і тому він — „наш”, з нього глядить на нас „український світ, скований під большевицьким накривалом, але наш світ”. Слушно! — і Сосюра, і Рильський — це теж український світ. Але „український світ” блестить всіма барвами веселки. Тому „український світ” тих поетів це, правильно, ваш світ, але не наш!

Пише Гришко про Сосюру (а це відноситься, певно, і до М. Рильського і до Тичини) — що з Сосюри (а я скажу і з Рильського) визирає „мягко-гнучкий ніжник”. Але світ тих „ніжників” — це ваш світ, не наш.

Пише Гришко, що лірика Сосюри (і М. Рильського) — повна „занепадницьких” настроїв і нездорового еротоманства? — Слушно, але і цей світ є ваш світ, не наш.

Пише Гришко, що Сосюра (ї певно і Рильський) — це „не письменники з історіософічним нахилом, а поет-лірик з явним ухилом в стихійно-елементарну і примітивну емотивність”? — слушно! Але і цим він є з вашого світу, не з нашого. З одної поезії Сосюри:

А струни плакали не в бій,

вони нас кликали в утому
— ось суть і поезії Рильського. І тому він — не наш світ.

Вірші Сісюри повні мрійливих згадок про „сади на моїй Україні і зорі в її небесах” і про „звук поцілунків у тьмі”. Подібно й у Рильського — і тому їх творчість — це ваш світ, не наш.

Пише Гришко, що мав Сосюра (і певно й М. Рильський) „щире українське серце”, і тому зовсім „щиро” і про ті садки і зорі українські писав і так само щиро Москву хвалить, і що „свідомість” у нього розходилася з „щирим серцем”. І це слушно. Багато про ці роздвоєні душі писав я в 1920-х і 1930-х роках (див. „Наша Доба й література”), але світ цих двоє-душників з тим „щирим” на два боки серцем — є ваш світ, не наш...

Про Сосюру, — пише Гришко, що схиляється його поезії в бік „примітивної емотивності”, а про себе писав Рильський, що його лірика — це „дудка примітивна”, і те що він її дуже любить... Отже, про смак не спречуються. Дві касти людей, дві їх породи: Шевченко — і П. Куліш, Леся Українка — і Олесь; Рильський і Сосюра — і Ольжич, Теліга, Мосенз, Маланюк, Зеров, Филипович, — Самчук — і Корибутян...

Тому і ріжні барви „українського світу” — для вищої, ведучої верстви, і — для плебса. І дві літератури. Що вашого світу поети „любили Україну горячою любов’ю”? — можливо, але яку? Люди вашого світу люблять Україну ідилії, насолоди плотю, розніжену і розмріяну Україну „мягких ніжників” з „щирим серцем” але з „свідомістю” — їм все одно якою і чиєю, Україну провінцію з любов’ю, яка сама не знає кого і що любить, часом навіть свого ката. Люди нашого світа, навпаки, люблять Україну великого минулого, геройчного теперішнього і близького майбутнього, Україну не страждальників, а тих, що „караються, мучаться але не каються”, — ні в життю, ні в поезіях, — Україну, яка принесе світові нову революцію духа, яка вицідить з нього гнилу кров і наліє в жили „чистої, святої крові” мучеників, аскетів, людей віри і любові: — одної любові, не любові двоє-душних калік. Люди і поети нашого світу кохають не „милий Київ”, а Київ „трагічний і великий”, як трагічною і великою — не ідилічною — є наша Україна.

Е. М.

З НОТАТИКА

3.XII. 55. В останнім числі (11/97) паризької польської „Kultury” з’явилася стаття п. А. Гертця (A. Hertz) під наголовком „Роздумування американські”, присвячена темі американської культури. Стаття звернула на себе увагу також частини нашого суспільства, чого виразом є факт широкого зреферування тієї статті, майже передруку її, в філадельфійській „Америці” (кілька останніх листопадових чисел).

Стаття, безперечно, варта уваги. Вона дуже цікава, дуже симптоматична — в значно більшій мірі, ніж здається, — і дуже характеристична. Власне — **автохарактеристична**. Коротше, стаття та вимагала б нової статті, що носила б наголовок хіба „Роздумування над роздумуваннями”. Але на таке предприємство немає ні часу, ні обставин.

Спинитися б лише над тим, що найбільш в ній вражає.

Автор, досить імпресіоністично аналізуючи культуру ЗДА — з точки погляду, мовляв, „европейського інтелігента”, приходить до висновків, що є то культура чи цивілізація (автор оперує цими термінами дуже довільно) — „плебейська”, „антинтелектуалістична”, що засимілюватися з нею тому інтелігентові є „дуже трудно”, щочується він в ній „самітньо і чужо”, і т. і. Але пессимістичні назагал роздумування автора несподівано переходят в кінці статті в досить оптимістичні висновки на тій, мовляв, підставі, що та культура (чи цивілізація) є, передовсім, „дуже динамічна” і, хоч вона відштовхує „інтелігентів, нездібних до сприйняття іншої культури”, то, однаке, до „европейських мас людових” це не відноситься. Бо, як каже автор дослівно:

те, чого прагнуть ті, маси, є саме те, що здійснюється в ЗДА.

Далі автор поширює своє твердження аж на світову скалю і починає вже не аналізувати чи роздумувати, а просто пророкувати:

В дійсності, в умовинах значно трудніших і болючіших, цивілізація та починає доходити до голосу на цілім світі. Це є неуникнений наслідок розкладу тих цивілізацій, які постали в добі феодалізму. Люд-

Управи відділів і членство ОЧСУ Головна
Управа вітає з Різдвом Христовим та Новим
Роком.

ськість плебеїзується і той процес плебеїзації йде чим далі скоріше і всебічніше. **Неважно**, як той процес називається, — демократизація, скидання ярма колоніалізму чи ще інакше. Часто говориться „американізація”... Але під тією назвою криється щось значно більше. Це показує лише, що світ перетворюється в тім напрямку, який перед століттям обрала була Америка... То є хіба зasadничий факт в культурних подіях нашого світу. (Підкresлення мої)

Далі автор характеризує ті „події” так: людям авторового покоління „судилося жити в добі великих культурних переворотів”.

І тут, саме в цім характеристичнім реченні (до речі, досить загально надуживанім) дається ключ до своєрідної психології авторових „розумувань”, як і ключ до інтелектуальної сильветки самої особистості автора.

Погляди на систему думок автора, що до змісту і навіть провідної ідеї його роздумувань — залишім комусь іншому, більш заінтересованому темою і більш спроможному до евентуальної дискусії. Нас вражає — серед часом влучних і близкотливих думок автора — його своєрідна логіка, його не менш своєрідна „культурософія”, коротше — самий дух його міркувань.

Почати хоча б з характеристичної термінології автора, де слова „культура” й „цивілізація” миготять перед очима всуміш аж до повної затрати сенсу цих слів. Що автор розуміє під цими назвами? Припускаємо, що автор не плутає поняття „культури” (чи навіть „цивілізації”) з стандартними товарами одягових фірм: купив, вдягнув і вже маєш на собі „культуру”. І що ж це за особливі „культури”, що в них відбуваються „перевороти” та ще й „великі”? Особливо, домислюючись, звідки саме ці „перевороти” йдуть і **хто** саме є тих „переворотів” ініціатором та індуктором...

Далі вражає — чисто теоретичного погля-

ду — прикметник „плебейська” у приложені до слова „культура”, якщо це слово розуміти так, як його має розуміти саме „европейський інтелігент”. На початку своєї студійки автор сам спробував щось усталити, вагаючись що до окреслень „людовий” чи „плебейський”.

Видається, що в ЗДА мала місце перша в новітній історії успішна спроба створення цивілізації людової. І здається мені, що та спроба є більш вдала від аналогічних спроб, яких видовиськом є Советський Союз і країни т. зв. демократій людових.

Людова чи скоріше плебейська?.. Люд є зв'язаний з землею, є традиційний, консервативний, нерухливий. Плебс є людом, в якім всі ті вартості заламалися. То є люд, вирваний з традиційної колії свого існування. Якщо та вирваність доводить до анархізації, плебс стає наволоччю. Але плебс може, в свою чергу (*sic!*), перетворитися, може створити для себе якісь нові форми, тривалі (*sic!!*), стаючи знову (*sic!!!*) людом, хочби живучи іншим побутом, іншими системами вартостей, ніж людність давнього села (*sic!!!!*). Видається, що саме це й сталося в Америці. Цивілізація американська з плебейської стає людовою, хоч і надалі заховує ціхі своєї плебейськості.

Навмисне наводжу довгу цитату, бо, хоч читав її двічі дуже уважно, передати її сенсу „власними словами” не рішився б. Така вона дивовижна, заплутана і талмудистична. Можна було б лише спробувати побудувати — за авторською логікою — таку аналогію. Босячі, якої повно було в кожнім більшім східно-европейськім місті (а яку спеціально продукує Москва в окупованих країнах), починає творити свою „культуру” (знану з творів Горкого, криміналістики і деяких творів літератури ССР) і це є, припустімо, „культура плебейська”. Але яким способом босячня може „в свою чергу” перетворитися в „люд”, хоч і інший від люду свого „села” (?), а створена ним „культура” з „плебейської” стати „людовою”, ц. т. за нашою традиційною термінологією „народньою”, — цього, припускаю, не лише п. Гертц, а й сам премудрий Соломон не міг би раціонально пояснити.

Боюся, що п. Гертц обсервуючи колись „культурні події” на периферії якогось більшого міс-

Богдан Лепкий

ПІД РІЗДВО

Колядки, колядки, колядки,
Свічечки на зеленій ялиці;
Білий сніг вкрив садки і грядки,
Мерехтиль на кокдіській билинці.

Любі сни, райські сни, сні весни,
Сни про те, що було і минуло, —
Хоч як серце у грудях тисни,
Щоб забуло, — воно не забуло.

Кождий день, кожну річ, кождий месець,
Кожде слово з уст олізьких і рідних
Заховаль воно, мов фрагмент,
Мов мельодію гарф неподібних.

та (напр. Варшави), уважає, в святій простоті й досі, що кожен, хто іраціює напр. над плугом і живе на селі, є, тим самим, „хамусь”. Він на віть безапеляційно подає в своїй статті досить ризиковану формулу:

Той поділ на дві культурні верстви і на дві культури — культуру пана („феодальну” — Е. М.) і культуру хама — перетривав в Старому Світі аж до наших днів.

Аж смішно робиться, читаючи заплутано-абескові виводи п. Гертця, як автор старанно виминає (або маскує) елементарну для кожного „европейського інтелігента” істину, що культуру творять нації (навіть і в тім випадку, коли політична історія редукує їх до рівня люду), що підставою і джерелом справжньої культури є саме народ-люд, отої „хамусь” з села, що є, словами автора кажучи, „зв'язаний з землею, традиційний, консервативний і (ніби, бо — в очах п. Гертця — Е. М.) нерухливий”. І саме тому убійники справжньої культури — чи в ССРЧ чи де-інде — так пляново намагаються знищити люд, щоб потім легче і зручніше було отруїти й зліквідувати націю. Бо ці „верстви” („хамська” і „панська” в термінології п. Гертця) є в органічній нації — неподільні, становлячи того організму **натуральні складники**.

Що — поміж ті складники — часом вслизаються елементи „неорганічного походження” і, **роз'єднуючи** ті складники, намагаються майструвати свою есобливу (часом „плебейську”, часом аж „голівудську”), але завжди **механістичну** „культуру”, — то ѿже становить окрему, хоч і дуже актуальну „в добі великих культурних переворотів” — тему.

Федір Одрач

ЛЮДИНА БЕЗ ВОЛІ

I.

У парку Бернардинів, над річкою К, на дерев'яній лавці, сиділо їх двоє. Сиділи вони мовчкі, хоч їхні погляди були спрямовані на два округлі камені під потойбічним берегом. Вода гостро клекотіла між цими каменями, творячи піну, яку відразу ж поривала течія і несла її під камінну кручу, за якою були аж два пороги. Річка К була радше струмком під час довшої посухи і грізною рікою тоді, коли у її верхів'ях падав дощ. Її високі береги тоді наповнювалися шумуючою масою води, яка божевільно гналася до центру міста, до свого сточища, сточище мало форму стрімкого порогу, маса води з шумом падала в розбурхану глибину великої річки В.

Коли не поміляюся, кожного надвечір'я ви засіджуєтесь на цій лавці, пане, — несміло озвався пан Ф.

Зачеплений не відповів.

— Даруйте, я, здається, сколочую вам важливі роздумування, — пошепки намагався вибачитись пан Ф.

Зачеплений заперечив кивком голови, але не відповів.

— А от, я теж люблю мовчати і роздумувати, — це знов пан Ф. — Зрозуміло, до певної міри. Іноді хочеться з кимсь поговорити. Душа інколи прагне розради від ближнього і язика тоді важко приборкати. Балакучим людям, здається, веселіше жити на світі.

— Мені на ім'я Душко, поне, — знечев'я проказав нісенінцю мовчазливий. — Моє ім'я, так би мовити — синонімце. Коли будете мене колись кликати, запам'ятайте, що Душко не від душі, а від душти.

Пан Ф здрігнувся. Пальці його нервово забубоніли по портфелю, що був на його колінах. Це розбавило пана Душка. Він навіть подзержливо посміхнувся. Посмішка перетворила його бридке лице в карикатуру. Чоло його прикро порепалось морщинами, із щоків виступили скульки, на нижній щелепі, просто бороди появився одинокий жовтій зуб.

— А ви все ще бавитеся з арканом, пане Ф?

— Бавлюся, пане Душко, бавлюся, — зрадів той, почувши голос мовчазливого. — Скоро будуть змагання. Біків будемо арканами ловити. Я прагну бути чемпіоном. — Він зідхнув. — Біда тільки в тому, що нема з ким управлятись. Приходиться на кущі бузини арканчика закидати. Там, за містом, у яру. — Він раптом похопився. — А ви, чи не слідкуете за мною?

— Чи тільки на кущі?

— На кущі, на кущі, пане Душко, — нещиро сказав пан Ф.

— Ви нещира людина, пане Ф. — суворо сказав мовчазливий.

Аж між деревами — крипілатими липами, раптом зашебетали дитячі голоси. Пан Ф занетерпливився. Він похапцем попрошався з паном Душком і швидко ходою попрямував берегом річки в напрямі брами парку.

— Ви нещира людина, пане Ф! — навздогін крикнув за ним пан Душко.

Діти з галасом гналися вже до його лавки. Вони відразу ж посідали коло нього, найменша, кучерявенька

Лілі видряпалася йому на коліна і ласково заглядала в його бридке лице.

— А ви обіцяли нам розказати щось про хлопчика і дівчинку, — залебедила Лілі.

— Розкажіть нам казочку про хлопчика і дівчинку, Душко! — підхопили всі діти — двох хлопчиків і три дівчинки.

— Розкажу, коли ви мені приобіщаете не ходити в Зелений Яр квіти зривати, — лагідно сказав пан Душко.

— Він хвилюну тому сидів на цій осій лавці. З портфелем був.

— Ми його бачили, як він пішов до паркової брами, — сказав старший хлопчик М, брат Лілі.

— Ви його вистерігайтесь, це нещира людина. Він напевно мав у портфелі аркан і цукорки. Він пішов у Зелений Яр вправлятись. Чи він дає вам цукорки?

— Мені не давав, а он М дав і Д дав. Вони вміють швидко бігати, — з сумом сказала Лілі.

— Він ловив вас арканом? — звернувся мовчазливий до хлопців.

— Ловив — потупились хлопці. — Мені груди подряпав мотузом, — признається М. — Ми вже більше не підемо в Зелений Яр. Ми будемо бавитися за мостом, на підміських луках. Там багато квітів і коників стрибунчиків, — загули діти.

— Ви добре діти, — ніжно сказав Душко. — Цей пан Ф хоче здобути славу і бавиться з вами з арканом у руці. А аркан, мусите знати, — проклятий Богом. Ним колись ловили людей і відсилали в неволю.

— Хто ловив?

— Та були такі татари.

Діти замовкли; їхні личка посмутніли.

— І може того хлопчика і дівчинку на аркані впіймали? — із стриманим відхилем піспітав М.

— Ні хлопчик і дівчина загубилися і мама по них плаче. — Губи пана Душка дригнули, брови зсунулися.

— Розкажіть нам про хлопчика і дівчинку, розкажіть! — благали діти.

— Розкажу, розкажу. Та перш, чим розкажу, помолимось за їхні душі. Вони вже напевно в небі, а як ми щиро за них помолимось, вони будуть янголами.

Пан Душко обсунувся на коліна схрестив на грудях руки, діти й собі поставали коло нього навколошки і молитовно склали долоні під борідками.

— Ласкавий Боже, Ісусе Спасителю. — тремтячим тоном почав пан Душко, — Здравку маленького і Анкіцу квіточку неповинну, ласками своїми осіни. Кирила янгольські дай їм і хай вони літають над гірськими доріжками Чорногори, і хай бережуть заблуканих дітей перед прірвами і потоками шумливими. І розтерзане серце своєї мами хай вони надхнуть спокоєм і надією, вона бо виніла найгіршу чашу. Зглянися над ними, Здавком маленьким і Анкіцю-квіточкою неповинною, о Боже могутній! Амінь.

Діти вголос проказували за ним молитву; голос пана Душка дрижав, лице його відображало надмірне

терпіння, щось болюче, насичене жалем. Нарешті він не витримав, краплисти слози почали скочуватись йому по щоках. Він уже не молився вголос, а тільки німотно поглядав на річку, тримаючи ще хрещені руки на грудях. Такий вид пана Душка остаточно розжалив дітей; спершу вони тривожно поглядали на нього, потім почали склопувати і нарешті голосно розридалася. Лілі занеслась крикливим плачем і почала кикати свою маму.

— Мамо, я боюся! — пронизливо верещала вона.

— Дурна, не кричи, — це її братик М. Він силкувався бути мужнім, хоч і його очі були вогкі від сліз. Дві інші дівчинки підірвалися на ноги і пурхнули між дерева, за ними швидко побіг М із своєю сестричкою. Пан Душко залишився сам. Він ще тупо дивився на два камені під потойбічним берегом, думки його ще літали там, на Чорногорі, душа його з пекучою тugoю поривалася до тих маленьких істот, які давно-давно відійшли у вічність.

„Безталанний мандрівниче, сумління людини, це точеньки струни людської душі, — раптом озвався його внутрішній голос. — Струни ці ніжнimi tonами звесьмеляють людське серце, коли ласкова доля зсипає на нього ясне проміння. А чи знаєш які з них зриваються тони, коли те серце поплямлене неповинною кров'ю? Чи чуєш, чи знаєш? Скиглати чайкою, якій шуліка побив яйця в гнізді, вовком голодним виуть, совою ненажерливою кричать”.

— Хіба ж мікмовільний мій вчинок має бути проклятим моєї дуні? — голосно заговорив до свого внутрішнього голосу пан Душко. — І чого ти мене переслідуеш? Залишив би ти вже мене, голосе. Вже двадцять років утікаю я від тебе, а ти безнастанно гніздишся в мені і мучиш мое серце.

Якась старша жінка, проходячи повз лавки, раптом зупинилася, тривожно поглядаючи на брідку людину, що говорила до себе. Вона похапцем перехрестилася і скрутила на бічу паркову алею. Пан Душко і собі перехрестився; втулив шию в рамена і м'яво поплентався до паркової брами. Дітей уже не було видно між крилатими липами.

II

На другий день, у надвечір'я, пан Душко знов сидів на лавці, над річкою К у парку Бернардинів. Цього разу зір його був неспокійний — він уже не міг довше зупинятися поглядом на двох каменях під потойбічним берегом. Вуха його були сторожкі — безмежно прагнув він почутти дитячі голоси. Але діти чомусь не з'являлися в парку. Він з нетерпінням чекав на них до сутінку. Коли темнота почала огорнати парк, він нарешті втратив надію і сумно поплентався вздовж річки до першого порога. Звучний шум води навіював йому спогади з давнього минулого; в темноті, навіть без заплющених очей,увижалася йому Чорногора, рідні гірські потоки — гірська країна його буйної молодості. Але ці щасливі спогади швидко зчезали — на екрані його уяви появлялися вони, Здравко і Анкіца. Струни його сумління загарчали по собачому.

Вічно ті самі тони, щодня, навіть щогодини ці тони! — Він ще дужче втягнув свою шию в рамена і пригорблений, піби столітній жебрак попрямував до центру міста,

де у світлі рефлектора красувалася баркова баня катедри святого Лаврентія.

Наступного дня, по полудні, пан Душко подався до Зеленого Яру в надії, що там відшукає дітей і пана Ф. Він був уже впевнений, що діти його не послухали і далі дають себе ловити на аркан пана Ф. Щоб прихилити їх до себе, він за останні срібняки накупив дешевих цукорків. Він їх мусить відірвати від людини з арканом! Але в Зеленому Яру він не застав дітей. Це його дуже втішило. Зате під горою, поблизу двох кущів бузини помітив пана Ф. Пан Ф не був сам; поблизу скубала траву біла коза з гострою спиною.

— Шкода грошей, дуже шкода, пане Душко, — привітав того пан Ф. — Купив я це сотворіння щоб управлятись, а воно дурне. Я його ломакою гоню від себе, бо тільки в бігу приємно закидати аркан, а воно настовбичить лоба і цілиться мені в коліна. Сухоребре паскудство!

— Коли б ви ще купили козеня, все змінилося б у вашу користь, — поважно сказав пан Душко. — Малятко легко налякати, воно втікало б, коза гналася б за ним, а ви тоді могли б з ефектом метати аркан.

— Так, це правда, старі кози вперті, їх треба вміти обдурювати, — погодився пан Ф. Він задумався і: — А ви може колись... пробачте, пасли кіз? Вибачте за мою простодушність, я тільки з великого інтересу до вас. Країна ваших батьків, може в північному напрямі? Ми всі знаємо, що ви чужинець, але ви цим не потребуєте журитись. Наши горожани дуже гостинні, а наш посадник пан Ж, великий добродій для чужинців.

Пан Душко чомусь насупився і мовчав. Пан Ф лукаво бліснув очима. Він знов намагався змусити ломакою козу до бігу.

— Ну, біжі сатано, біжі! — штовхав він у її задні коліна ломакою. Але коза відразу ж повертала до нього фронтом і відбившись задніми ногами, силкувалася гепнути лобом у його коліна. Ця сцена мала вигляд радше вправи торero з молодим бичком, ніж людини прерій з арканом. — На смітник викинені гроші, та й годі!

— Без козенятка нічого не відіете, пане Ф! — відходячи, весело сказав пан Душко. До надвечір'я було ще далеко і пан Душко пішки подався в протилежний бік міста, до підміських лук. Може там знайде дітей? Щоб туди добрatisя, треба було йому перейти ціле місто. Згорблений, він швикою ходою прямував вузькими вулицями, минав перехрестя, коли проходив повз катедри святого Лаврентія, якась елегантна дама ткнула йому до рук срібну монету, пан Душко низьким кивком голови подякував їй і далі прямував вулицями на східнє передмістя. Минувши останні забудування, він нарешті опинився на підміських луках. Але, розглянувшись, він швидко переконався, що й тут дітей не було. Це його сквилювало, бо був певний, що матері, видимо, довідалися про його зустріч з ними і через те заборонили їм взагалі віддалятися із своїх домів. Він тепер повільно ходою прямував назад до міста. За своєю звичкою, він скрутів до парку і ідути між липами, думав про відпочинок на лавці. Але, як він тільки скрутів на алею, що вела до річки, на своїй лавці помітив пестру дитячу громаду. Цього разу було їх більше; були три дівчинки, яких він побачив щойно вперше.

— Душко, Душко! — почали вони радісно вітати його. Він помітив, що дівчатка і хлопці мали наруччя польових квітів. Лілі стрімголов бігла йому назустріч із синім вінком, сплетеним з волошок.

— Розкажіть про хлопчика і дівчинку! — хором кричали діти.

— Розкажу, розкажу, — ласково сказав він сідаючи на лавку. Діти гурмом примостилися коло нього.

— Так от, було це давно, років з двадцять тому, коли я ще був молодий, — м'яким тоном почав пан Душко. — Було це в крайні диких гір, глибоких долин і грізних шумливих потоків. Край ліса, на зеленому пласкогір'ї стояла чудова біла хатинка, в якій проживала вдова Лія із синком Здравком і донечкою Анкіцою. Хлопчик був такий, як ти М., і дівчинка не більша від тебе, Лілі. Вдовою Лією опікувався її брат Бранко, що був капітаном у королівському війську. Сестра тужила за братом, бо капітан Бранко служив далеко від її дому. Аж одного разу отримала вона телеграму; телеграма була від капітана Бранка. Бранко сповіщав її, що за два дні приїде до неї в гості. І справді, як заповів, так і приїхав до білої хатинки. Хлопчикові Здравкові привіз він гарні жовті чобітки і білого порцелянового конника, для Анкіці ж гарні сережки, чудову ляльку, що сама ходила і плакала, коли її Анкіца клала до ліжечка. Діти дуже полюбили за це свого дядечка. Вони розповідали йому про маленького зайчика, якого впіймали і який тиждень пізніше втік до лісу, про гірських кізок йому розповідали, що стрибають по скелях, як вивірки по гілках дерев. Багато чого йому розповідали. Потім водили свого дядечка до лісу і верталися до дому з паучими конваліями. Всі були щасливі, а вдова Лія була вдячна своєму братові за його добре серце.

Аж одного разу капітанові Бранкові здумалося піти з дітьми в гори. Гори ж ці грізно синіли за лісом і своїми гострими шпиллями впиралися в небо. Сестра відраджувала братові іти туди, та капітан Бранко її не послухав. Веселі і щасливі вони вузькою і крутою стежкою лісом, потім лісом продісталися на схил стрімкої гори. Схилом тим вилася доволі широка дорога, яка п'яляся вгору. Вони, тобто, капітан Бранко і діти, все вище і вище підімалися цією дорогою — хотілося їм чим швидше досягти слідуваної скелі з гострим камінним шпилем. Але дорога згодом звузилася і стрімко повисла над темною прівою, на дні якої булькотів потік. Капітан Бранко ішов попереду, за ним поспішли діти. Він либо був занятий своїми думками, бо не чув, як діти щось між собою говорили. А діти, коли наблизились до випуклини скелі, яку півколом опоясувала стежка, помітили над стрімчим узбіччям чарівну квітку. Квітка жаріла як вогонь і діти відразу ж подумали про свою маму.

— Це для мами, — сказав Здравка.

— Вона над самою прівою, — тривогою прошепотіла Анкіца.

— Ми подаруємо цю квітку мамі, — твердо сказав Здравка. Вони ще хвилину обмірковували, як би зірвати цю квітку і врешті додумалися здобути її так, що Здравко ростягнувся ницьма на краю пріві, Анкіца ж вчепилася руками за його ноги. Хлопчик відважно поповз на самісінський берег пріві, а дівчинка цупко тримала

Микола Щербак

ЗОЛОТИ ВОРОТА

Сяє сонцем княжа позолота,
І мов знов із вікової мли
Височіють київські вали
І промінять Золоті Ворота.

Ніби знову на Великім Полі
Гуп копит, і дим, і тупіт ніг —
Утікає дикий печеніг,
І лунає слава на Подолі.

А Дніпро розлився аж по обрій —
Не спинить ні бурі, ні вітрам!
І йдуть у Київ, як у храм
Після бою русичі хоробрі...

...В надвечір'я соняшна заграва
Заливає київську блакить,
І, здається, знову гомонить
Яра велич князя Ярослава,

Бо за муром, сивим і заснулим,
Рветься вгору, повний через край,
Золотоворітський водограй
І шумить, шумить нам про минуле...

ПРИГАДКА ВІДДІЛАМ І КОЛЬПОРТЕРАМ:
Ліквідуйте заборгованість за журнал і літературу.

Організуйте передплату на 1956 рік.

Його за ноги. Голова його була вже над страшною прівою, рука його вже обхопила стебелце квіткі. Він її зірвав і з великою радістю думав про свою маму. Аж раптом під ним щось тріснуло, дрібні камінчики поспівались, потім з гуркотом відкололася земля і з глухим грохотом поломоталася в безодні. Коли капітан Бранко поглянув поза себе, побачив дітей, що стрімголов летіли із землею до шумливого потоку. Хлопчик міцно тримав у руці чарівну квітку".

Пан Душко зіхнув і замовк. Діти з великим сумом дивилися на нього.

— Чи вони згинули — несміло поспітав М.

— Ні, їх янгол небесний посадив на свої крила і полетів з ними до неба.

— З квіткою забрав їх? — із слізми в очах поспітала Лілі.

— Ні, коли їхня мама прокинулася вранці, на столі, у своїй кімнаті, побачила цю квітку в золотій бутон'єрці. Коло бутон'єрки знайшла вона лискучого папірця із словами: „Від Здравка і Анкіци". А тепер, ідіть уже до дому, бо он ніч наближається. Діти мовчали попрощалися з ним і взявшись за руки, сумно подріботіли до головної брами парку. Деякі з них оглянувались здалеку — пан Душко сидів на лавці немов закам'янілій.

(Продовження буде)

Проф. М.. Величківський

СУЧАСНЕ ЖИТТЯ В СОВЕТСЬКОМУ СОЮЗІ

Кореспондент часопису „Таймс” Гаррі Шварц, побувши в ССР місяць, хоч і поверхово, а все ж таки більш менш ознайомився з життям советських людей. На підставі своїх місячних спостережень згаданий кореспондент стверджуєте, що ми втікачі з советського „раю” відчули на собі. Як зазначає Гаррі Шварц, в ССР нині вся людність поділена на звичайні кляси. Там існує советська знать. Советська знать — це є партійні люди, місячне забезпечення яких доходить до 5000-10000 і 150000 рублів. Це так звані маршали, міністри, генерали, директори главків, директори трестів і т. і. Люди ці, як вірні пси, віддані советській владі і діти цих людей перевібають на особливому привілійованому положенні. Далі слідують, так звані, советські офіцери, які в своєму поводженні з іншими людьми намагаються копіювати офіцерів бувшої царської армії. Ці люди, починаючи вже з зовнішнього виду форми з широчезними золотими погонами і великою кількістю бліскучих гудзиків на мундурах і до внутрішнього духовного складу, нагадують собою „джуру”, або як він звався в царській армії — „денщик”. Ця верства суспільства утворює слідуючу категорію або клясу, що стоїть трохи нижче першої кляси. Утримання їх місячне сягає від 1200 до 2000 рублів і більше. Далі слідує працююча інтелігенція, яка в свою чергу поділяється на верхівку-партийних

Поспішіть придбати — „Історію Русів” — вічну книгу Україну, що глибоко і правдиво наслідлює проблему Українсько-російських відносин. В ній найдете велику правду — українську і загальнолюдську.

„Що ж то за народ, пише автор — коли за свою користь не дбає і очевидній небезпеці не запобігає?”

Книга видана на гарному папері, має 382 сторінки друку.

Ціна: в м'ягкій оправі \$ 3.50

Ціна: в твердій оправі \$ 4.—

Тираж книги невеликий.

Видавництво Вісник

людів, що своїм місячним утриманням і привілеями для них і їх дітей належать до двох зазначених уже клясів і справжні робітники розумової праці — це учителі, службовці советських установ і навіть позапартійні професори. Як своїм малим місячним утриманням, так і відсутністю для них будь яких привілей останні належать до кляси, яку зве Гаррі Шварц третья категорія. Величезна маса людей цієї „категорії” живе в злиднях і не має в достатній кількості одягу, взуття і навіть житла. Дуже часто в одній кімнаті живе ціла родина з 5-7 осіб.

Це гірше живеться робітникам, що одержує на місяць 500-600 рублів, а треба мати на увазі, що з тих грошей необхідно 20% віддати державі на сплату податків і купівлю державної позики. Отже, на прожиття родини робітника не хватає місячного заробітку, навіть коли працює й дружина робітника. Нема нічого дивного, коли робітники крадуть де і що можна. Крадуть в ССР всі, як в місті, так і на селі. В крамницях не завжди можна дістати потрібний для споживання крам, але все можна дістати на так званому чорному ринкові, де ціни в 10 разів вищі, ніж в державних крамницях.

На чорному ринку й продають крадений крам, але головними постачальниками краму на чорний ринок є директори різних торговельних та промислових установ, які, як правило, обов'язково є партійними людьми.

Ще в гіршому стані, ніж робітники фабрик і заводів, перебувають колгоспники-селяни. Це є справжні парії. В перерахунку продуктів, що одержує колгоспник-селянин за свою працю в колгоспі на гроші, він одержує 200-300 рублів на місяць. Тому то колгоспник-селянин і намагається легальним і нелегальним способом втекти до міста на працю до промислового закладу, бо за одержану оплату селянинові дуже важко прожити. Для селянина-колгоспника немає можливості купити такий „люксус” як черевики для себе і родини, або вбрання. Щоб мати хоч приблизне уявлення про життя в країні соціалізму ми наводимо тут цифровий матеріял, запозичений у кореспондента „Таймс” Гаррі Шварц і підданий нами деякій обробці.

Заробітня платня в ССР в вересні-жовтні 1955 року.

Назва праці	Рублів на місяць	залишається на руках після відрахування 20% на оплату податку і державної позики.
		В рублях.
1. Пріпіральник на фабриці	450	330
2. Шофер таксі	500 - 600	400 - 480
3. Кельнерша	500 - 600	400 - 480
4. Учитель	550	440
5. Лікар початковий	650	520
6. Напівкваліфікований робітник	700	560
7. Інженер початковий	800	640
8. Фабричний майстер	1200	960
9. Досвідчений інженер	1200 - 2000	960 - 1600
10. Директор	4000 - 5000	32000 - 4000

А ось ціни на споживчий крам, одяг і взуття за той же час.

Назва краму	один кілограм	назва товару	в рублях
	в рублях	1. Чоловіча сорочка	78-245
1. Хліб житний дешевої якості	1,24	2. Чоловічий костюм	1000-1800
2. Хліб пшеничний дешевої якості	1,70	3. Капелюх	69
3. Свиняче м'ясо	17,70	4. Чоловічі черевики	550 - 775
4. Ковбаса	16,70	5. Жіноче пальто	650 - 2800
5. Сало	29,70	6. Жіноче шовкове вбрання (сукня)	400 - 775
6. Масло коров'яче	26,80	7. Жіночі туфлі	500 - 700
7. Маргарин	15,20	8. Апарат телевізійний	1400 - 1700
8. Цукор	18,80	9. Апарат лейка	2000
9. Яйця (десяток)	7,00		
11. Яблуки	5,50		
11. Помаранчі	16,50		

Переглянувши наведені цифри вартості споживчого краму, одягу та взуття і взявши до уваги той мізерний заробіток, що одержує робітник, селянин і трудова інтелігенція, навіть і ми, що виїхали з Батьківщини на еміграцію, дивуємося як наші брати і сестри там в поневоленії Україні зводять кінці з кінцями..

Там на нашій Батьківщині люди завжди відчувають голод і ходять напівбосі в країному випадкові, а то й зовсім босі й напівоягнуті. Чоловічі черевики коштують 550-775 рублів, та-ка ж ціна і на жіноче взуття, а коли взяти під увагу вартість чоловічого і жіночого одягу, то стан невеселий і в інженера початківця, а про тих, фактична місячна заробітня платня яких є від 330 до 640 рублів немає що говорити. Коли в ЗДА звичайний робітник за один день праці, одержуючи за одну годину своєї праці тільки

один долар, може купити для себе черевики, то у советів на це не хватає навіть місячного заробітку. Також картина і з одягом.

У советів робітник і працівник інтелігентної праці, не згадуючи вже про селянина, на купівлю собі одягу мусить витратити більше як 2x місячний заробіток. Це коли працівник сам один, але коли у нього є родина з 4-5 осіб, то стан ще гірший.

В порівнянні з часами колишньої царської Росії, коли робітник і селянин теж перебували в злиднях, нині, під економічним оглядом, ті часи, в порівнянні до советських часів виглядають заможнім життям. Для більшої ясності ми зробимо маленький екскурс в минулі часи. За часів царської Росії щоденна заробітня платня робітників в сільському господарстві за окремими районами, на які в ті часи поділялася Україна, згідно з дослідженням бюджетом Полтавським Губерніяльним Земством в 1910 році була наступна: Новоросійський район — 1 рубль, 7,5 копійок, Малоросійський район — 96,6 коп., Південно-західний район — 70,5 копійок. Чи вистарчало цієї заробітньої платні на прожиття?

За даними бюджетів дрібних господарств Полтавщини в середньому на день витрат на утримання одного дорослого чоловіка припадало 11,7 копійок, а за роками матимемо наступну картину:

1912 рік — 12,0 копійок	1915 рік 11,7 копійок
1914 рік — 11,1 копійок	1916 рік 11,7 копійок

Отож, у групі господарств, які в своєму володінні мали землі від 1-ої до 3-х десятин землі, витрати на утримання одного дорослого їдця не перевищували 12 копійок на день. Ціла родина цієї групи господарств пересічно складалася з 4-5 осіб, отже утримання цілої родини на день при наявності 4-х осіб коштувало до 50 копійок. Таким чином платні, яку сільсько-господарський робітник одержував в 1913-16 р.р. в Україні, вистачало на утримання всієї родини і на купівлю одягу й взуття. Ми мусимо зазначити, що ми далекі від того, щоб ідеалізувати ті часи, бо в ті часи у нашого сільсько-господарського робітника був низький прожитковий мінімум, але за советів нині є ще нижчий.

Подібне порівняння можна було б перевести і з групою працівників на заводі, фабриці і працівників розумової праці, але на жаль у нас

під руками не має відповідного цифрового матеріалу. Але ми наведемо де-кілька прикладів з пам'яті.

Перед першою світовою війною учитель в міністерській 2-х клясової школі (5 років навчання) чи одноклясової школі (3 роки навчання) одержував заробітної платні на місяць 30 рублів, а після відраховання до пенсійного фонду 2 рублів, на руки одержував 28 рублів. Робітник на заводі чи фабриці на місяць заробітної платні одержував 20 - 25 - 30 - 50 рублів. Службовець в установі на місяць одержував 20-40 - 70 рублів. В ті часи ціни на продукти харчування, одяг і взуття були наступні:

Назва товарів	Вартість в 1913 році за один кілограм
1. хліб житний печений	3,75 копійок
2. сало свиняче	45,0 копійок
3. м'ясо волове 1-й сорт	22,5 копійок
4. м'ясо свиняче	30,0 копійок
5. яйця 1-й сорт (десяток)	15,0 копійок
6. яйця 2-й сорт (десяток)	10,0 копійок
7. масло коров'яче	55,0 копійок
8. крупа гречана	7,5 копійок
9. пшено	5,0 копійок
10. цукор пісок	27,0 копійок
11. цукор	33,0 копійок
12. черевики	4-5 рублів
13. селянські чоботи	3 рублі
14. костюм чоловічий	10-12 рублів
15. селянський костюм	7 рублів

Отже порівняння економічного стану робітників, селян і працівників розумової праці минулих, далеко не заможніх, часів з часами совєтськими в країні побудованого соціалізму буде не на користь останнього.

Таким чином так звана „Октябрська” революція, а насправді чорна контрреволюція, що залила кров’ю країну, принесла народам, що їх захопила Москва і зокрема Україні, національне поневолення і як наслідки цього і економічне поневолення. Яка користь для українського робітника, селянина і працівника розумової праці від того, що совети, прагнучи захопити весь світ, побудували заводи для виготовлення атомових бомб, або утворили великий підводний флот, або озброїли першоклясовою технікою червону армію чи утворили з японських полонених японську червону армію, бажаючи захопити до своїх рук Японію. Робітник і селянин, як голодував раніше, так і далі голодує і ходить напіводягнений і босий.

А. М-н

В КОЛХОЗАХ УКРАЇНИ

КРИЧИТЬ І КАРАЄ!

Заступник голови колгоспу ім. Кірова, Монастирищенського району Черкаської області Костіков. сидить за столом в кабінеті і тяжко сопе носом. Перед ним стоїть агроном Монастирищенської МТС Лапшин.

— Запитую вас дстанній раз-де люди? Коли вже, нарешті, дасте робочу силу? Зрозумійте, осіння сівба, приготована земля вже давно пересихає.. А тут тобі ані прицепів, ані візників, ані кухарів. Трактористи вже сьомий день без гарячої їжі в полі сидять.

— Ану потихше. Ти хто такий? Де взяти людей? — уриває жорстко Лапшина Костіков. — Немає людей.

— Як немає? Треба знайти, — тисне агроном.

— Немає чого їх знаходити, бо ніхто їх не розгубив. Кажу немає. На роботу не виходять.

— А я кажу, треба людей. В колгоспі окрім підлітків, більше ніж 650 працездатних.

Обидва сідають за півгодини в колгоспне авто і їдуть у поле. По дорозі колгоспна фарма. На правому боці шляху стоять чорний одинокий глинняний будинок, без даху, дверей, вікон. Стіни напіврозвалені. Це звуться стайнюю для зимівлі худоби. Трохи далі — дві порожні силосні траншеї. Силосом не думали і не думають їх заповнювати. З лівого боку стоїть одинцем, склонена на бік, скрипта сіна. Недбайливо складена вона скідалася на старий хробачливий гриб, що ось-ось розпадеться. За сіном розляглась порожня ділянка землі немов би нарочито закидана камінням. За нею росла кукурудза, яка тужливо шелестіла від осіннього вітру листями. Кукурудза давно вже достигла, але збирати її ніхто і не думав...

Ограбування советами людей особливо відчувається в підлеглих Москві колоніяльних країнах, як Україна, Білорусь, Кавказ і інш., бо такі центри як Москва або Ленінград постачаються краще, по першій категорії і хоча й дорого але можна дістати, чого немає в окупованих Москвою країнах, до яких належить і наша Батьківщина.

З цього всього можна й слід зробити такий висновок: СССР все суспільство поділене на кляси. Два вищі кляси советською владою добре забезпечені, але це є незначна частина людей.

Робітники, селянство і працівники розумової праці перебувають в страшних злиднях.

Віл Редакції. Проте, чимало подорожників із ЗДА, подаючи цифрові дані про життя населення в Сов. імперії, часто додають, що життєвий рівень населення покращав, порівнюючи до старих царських часів. В наші часи і аритметика політична.

Десята година ранку. Бригадир чекає колгоспників на працю. На огорожі колгоспного двору сиділо декілька жінок-колгоспниць, підлітки розляглися під копицєю соломи гріючись проти сонця.

— Що ж час до праці, — промовив бригадир до присутніх.

— А чи всі вже зібралися? — запитав хтось з підлітків.

— Може й всі. Кого немає, підійде пізніше. —

Минуло дві години, але більше ніхто не підходив. В бригаді рахується 68 осіб, а працює тільки 14, з них 10 підлітків. На кінець дня виявилося, що цілий день працювало лише 10 осіб, останні самовільно залишили працю. З 68 колгоспників, що нараховуються в бригаді працює в інших бригадах 9 осіб, на кукурудзі — 12 осіб, а останні в цей день базарювали, гостювали, святкували, працювали на власних присадибних ділянках.

В кожній колгоспній бригаді колгоспу ім. Кірова нараховується 9 наглядачів, обліковців, сторожів, візничих. Всі вони одержують по 0.75 трудодні, а обслуговують по два склади та 10 га баштанів. Є в колгоспі і такий член партії як напр. Кочкаров. Він має три садиби, збудував собі за колгоспний рахунок два domi під залізним дахом, має служницю. В колгоспі ніякої посади не займає, але колгоспником рахується. Є і такий член партії бригадир Муратов. Щодня їздить він на колгоспному мотоциклі до міста в ресторан, там єсть, п'є пиво, надвечір приїздить до бригади, кричить, загрожує, карає (штрафує) колгоспників на трудодні, а потім йде до буфету... Вип'є два рази по 200 грамів „московської” і на тому власний робочий день закінчує...

Платимемо, тов. голово, по 5 карб.

На останній нараді голів колгоспів-тридцятитисячників секретар Київського обкому партії, говорячи про відсталість області з проведеним сільсько-господарських робіт, запитав у присутніх:

— Цікаво, товариші, хто з присутніх тут голів колгоспів видав уже колгоспникам в додаткову оплату солому, сіно або видає кукурудзу, картоплю, гарбузи, овочі?

Ніхто не відповідав. Це означало, що по всій області в колгоспах ніхто не подумав про матеріальну зацікавленість колгоспників. А тим часом; як відомо матеріальне зацікавлення є величезним стимулом підвищення продуктивності праці. Та колгоспники самі дуже мало зацікавлені в підвищенню свого життєвого рівня. В колгоспі ім. Сталіна Київ-Святошинського району до останнього часу 70 колгоспників працювало сторожами. Запитується: нашо така велика кількість сторожів? Може в колгоспі дійсно всі злодії та розкрадачі соціалістичного майна? А може дуже мізерна оплата трудоднів? Перевірка показала що це так. Та й з дисципліною праці в колгоспах Київської області дуже зле. Напр. в колгоспі ім. 8-го березня працюють майже самі жінки, а чоловіки — „рукі в брюкі”. Голова ревізійної комісії не виробив в цьому колгоспі ні одного трудоднія і лише з тієї причини, що літо цього року було дуже грозове. Дружина його боїться грому і бачнте, він змушенний був весь час сидіти дома, оберігати дружину, щоб вона часом... не перелякалася. А в колгоспі „Комуніст” дішло до того, що чимало колгоспників перетворилося в

купців. Їздять весь час Дніпром у Київ, Дніпропетровськ, Запоріжжя, навіть до Одеси, а на роботу не ходять. Не ходять та ще й глузують з голови, коли той пробує умовити їх: платитимемо, мовляв тобі, товаришу голово, по 5 карбованців щодня, тільки не ходи до нас до дому і не загадуй на роботу.

Невесело шумить вітер

Стоять теплі сонячні дні. Шляхами Отинянського району Станиславівщини між заторкнутим осінню різноміссям їдуть автомашини та фіра. Вони везуть на державні заготовельні пункти картоплю, ярину, фрукти та інше, щоб своєчасно виконати пляни. Але на просторах ім. Леніна тихо і нелюдно. Невесело шумить вітер в кукурудзі, інзъко нахиляючи її пожовкле широке листя. На рослинах немає початків, і кукурудзу давно вже треба скосити на силос, але 40 га рослин продовжують сохнути на пні. Може у колгоспі забагато кормів для худоби а силосні ями вже цілковито заповнені силосом? Ні, тут дуже мало заготовлено силосу, а ще менше грубих кормів. Сказати б що немає чого силосувати або немає машин для подрібнення кукурудзи — не можна. На полях колгоспу, крім кукурудзи, дуже багато різної трави, а особливо бур'янів. Якщо вже не можна було осягти великого урожаю зернових в цьому році, колгосп хоч би використав для власного господарства бур'яни, щоб цим самим підвищити продукційність тваринництва. Але... між МТС та колгоспом вже роками відбувається безкінцева сварка. МТС не виділяє для колгоспу тракторів, а колгосп — людей. Та як може колгосп виділити людей для МТС, коли в колгоспі їх фактично немає. Всі розійшлися хто куди — на заробітки.

Без змін.

Коли на засіданні Вінницького обкому партії стало питання про нездовільні темпи збирання цукрового буряку начальник обласного управління Бірюков приблизно так пояснив причини такого стану:

— Мало ставимо вимог перед директорами МТС, не притягаємо до відповідальності їх та інших спеціалістів.

Але що сталося в області? Весь час копання цукрового буряку злісно затягається. А хто в тому винен — не знайдеш! Однаке наслідки не забарілися. Сосновецький цукровий завод з-за браку сировини свою працю зупинив. Щоб не допустити до зупинки Уладовського цукрового заводу Вінницький цукротрест перекинув до нього 3500 центнерів цукрового буряку з Корделевського цукрового заводу. Деребчинському та Кам'янопільському заводам прийшлося розпочати виробничий сезон запізно на 17-19 днів.

Колгоспи Липовецького району напр. до 15-го жовтня плян збирання цукрового буряку виконали тільки на 67%, Липовецька МТС зриває графік збирання. Директор Липовецької МТС Зайцев заявляє весь час: — Часу ще досить, натиснемо. —

Цукrozаводи Вінницької області матеріально не зацікавлюють колгоспників для збирання буряків. В багатьох колгоспах не виплачують колгоспникам авансу грошими за трудодні, вироблені за час плекання буряків.

Зараз цукрові заводи платять колгоспникам по 50 копійок за кожний центнер закагованого буряку та крім того продають колгоспникам цукор по державній ціні, але і цим колгоспники не заціковлені. Майже такий самий стан в Турбівському, Жмеринському, Тиврівському та в інших районах області. Не дивлячись на всі заходи і ухвали районових партійних комітетів, райононкомів та обласних сільсько-господарських організацій стан такий в Вінницькій області існує і тепер без яких небудь змін.

5-6 літрів молока на день.

Уявлення про справи колгоспу ім. Шевченко Штепінського району Сумської області може дати оповідання голови колгоспу Спиридона Михайловича Чарікова —

— Бачите самі тепер, які люди в колгоспі, — закінчив своє оповідання голова колгоспу зі скаргою до секретаря райпарторганізації. За офіційними відомостями та зведеннями справи в колгоспі виглядають так: Колгосп має три тисячі га землі, з якої орної — 2100, є власні луки й садки. Однак урожай не перевищують 8-9 центнерів з га, дуже низькі урожаї буряків, картоплі, ярини, а найбільше відстаючою галуззю є тваринство. На фармах в два рази менше корів, ніж передбачено пляном, а кожна з них дає тільки по 600-700 літрів молока на рік.

Одного ранку голова колгоспу виїхав на поле, щоб оглянути колгоспну працю. Зайшов до доярок у літній табор. Закінчилося доіння корів.

— Ти що ж, товариш, землю псуєш? — запитав він у доярок.

— Для нас досить! 4-5 літрів на день. —

Це ж дуже мало, чи чули ви про лебединську доярку? Вона надоє по 60-70 літрів. —

— Так то ж у неї! У нас зовсім інші умовини. А зрештою треба пригляднутися до того, хто керує фармою. Призначений з району, ось хто. П'янюга. Розкрадає та пропиває. Минулого року 20 тонн сіна продав, а гроши до власної кишені поклав. Порядку на фармах немає. Автопійки вже давно установлено, але вони не діють. Корів до ставка ганяємо напувати. —

Виїхавши в поле, голова колгоспу зупинився біля масиву землі, яку орали трактористи. Витягнувши метр він перевірив глибину оранки.

— Ти що ж, товариш, землю псуєш? — запитав він у тракториста. — Треба орати на глибину 30 сант. а ти опреш на 14. —

— Та я ставив на 30, але сам не знаю, чому так опретися. А зрештою Ви хто будете?

— Я тутешній голова колгоспу, а ти оранкою шкоду приносиш. Невже тяжко оглянутись як опреш?

— Мені оглянатись немає коли, треба плян виконувати!

Коли про такий випадок довідався бригадир тракторної бригади, він обурився: — Бачили ми всяких голів, для кожного не догодиш! —

Ось чого можна було довідатися з оповідання голови колгоспу ім. Шевченко Штепінського району Сумської області.

Дві третини незібраної кукурудзи.

Миколаївська область має великі можливості збирати кукурудзу швидкими темпами та вчасно виконати державний план? Але колгоспи про це навіть і не думають. В більшості районів погано організували працю на збиральні врожаю, графік збиральних робіт систематично не виконується, допускаються значні втрати качанів. Це все довело до того, що на колгоспних та радгоспних півах стоять дві третини незібраної кукурудзи. Особливо погано організовано збирання кукурудзи в зоні діяльності Братьської МТС. Всюди стоять великі масиви кукурудзи, а людей працює дуже мало. Напр. в колгоспі „Паризька Комуна“ за складеним графіком передбачено зібрати кукурудзу за 16-17 днів, коли щодня працюватиме 50 колгоспників та 10 безтарок. Але разрахунки не виконані. Ось уже майже більше ніжкі івмісяця на полях колгоспу ніхто не працює. Колгоспники на працю не виходять, працюють тільки учні шкіл та люди прислані з м. Миколаєва. На току лежать гори неприбраної кукурудзи, качані гніють, псуються, зерно висипається, та це нікого не цікавить. Робочий день в колгоспі розпочинається пізно: люди виходять на працю по 10-ій годині ранку. Так само виглядають справи і в колгоспі ім. Сталіна та в інших. Отже на Миколаївщині обіцянок багато, але діла дуже мало!

Плян силосування виконано тільки на 44%

Недбайніве та призирливе ставлення до силосування на Дніпропетровщині дало вже себе відчути в колгоспах Широківського району. Тут надій молока за цей рік не тільки не піднісся, а, навпаки, — на кожну корову зменшився. В цьому році надоено молока на 27 літрів менше від кожної корови, ніж у минулому році. Та такий стан з заготівлею кормів і зниженням надойв нікого в області не турбує. Стан в області і на цей день не змінився. Багато колгоспників склали графіки силосування, але коли стали їх виконувати, вони виявилися нереальними. В колгоспах не вистачає рослин, призначених для силосу: бур'янів на полі ніхто не косив, занедбано збирання соняшникового бадилля, сіно з лугів не вивезено. Ще й до цього часу на полі лежать не зібрані гарбузи, кромові буряки та інша ярина. Стан з копанням картоплі дуже злій. Ніхто не цікавиться її кагатуванням, а тим більше силосуванням бадилля. Колгоспи Крининського району ще не виконали навіть і однієї третини силосування кромів. Такий самий стан в колгоспах Сінельниковського району, Апостолівського та інших.

Дуже зле використовуються в області трактори для оранки на зяб в пічний час. В МТС через поганий ремонт тракторів більше половини, під час оранки, вибуває з ладу. Область взяла зобов'язання засилосувати 2.4 мільйони тонн силосу, але вже чуються голоси, що такої кількості силосу для області непотрібно, бо пляни перевищенні.

„Позичений“ гарбуз на виставці.

Недавно в конторі колгоспу ім. Хрущова Дрогобицької області зібралися члени правління. Мова зайдла про

З суспільно-політичного життя

В. Юрченко

ВИСТАВКОВІ РЕФЛЕКСІЇ

(32 Міжнародня Жіноча Виставка в Нью Йорку)

Участь українського організованого жіноцтва Нью Йорку та околиць у Міжнародних Жіночих Виставках, які щорічно в листопаді м-ці відбуваються в цьому найбільшому місті світу, вже увійшла в систему і стає одним із важливих засобів ширення правди про Україну та завоювання прихильної американської опінії нашій українській справі.

Міжнародні Жіночі Виставки, за висловом їх спонсора — Національного Жіночого Інституту, мають своїм завданням „сприяти взаємному зрозумінню та взаємопізнанню між національними групами американського народу, затісненню їхніх взаємин та співпраці в ім'я світової дружби”. Засобом для цього вибрано показ народнього мистецтва в широкому розумінні, етнографічних особливостей — звичаїв, одягу, як і популяризацію культурних надбань народу взагалі, та відтворення їх на мистецькій виставці й у влаштованих на ній виступах та імпрезах.

Треба сказати, що з тих понад 40 національних груп та організацій, які беруть участь у Виставці, не всі використовують ці можливості, обмежуються скромною програмою та вузькими завданнями, часто-густо звівши

добір експонатів на районову сільсько-господарську виставку.

— Ну, що ми будемо виставляти? — зніяковіло розвів руками голова колгоспу Гладній.

— А що там довго думати, — заявив хтось із членів правління. — Купимо на базарі у Дрогобичі кілограмів 20 помідорів, часнику, цибулі... Зараз із Закарпаття якраз навезли свіжої ярини.

Непогано було б показати гарбуз. Гарбузи-це чудовий молокогінний корм, — вставив другий член правління.

— А де його візьмемо, того гарбуза? — здивув племічма Гладкій.

— Знайдемо! Я бачив на одному городі. Добрий гарбуз — кілограмів на десять витягне. —

Голова колгоспу погодився. Члени правління розійшлися здобувати гарбуза. Нарешті знайшли „Позичили” у другому колгоспі. Виставка відбулася. На ній був і павільйон колгоспу ім. Хрушцова. Відвідали цей павільйон і Зубатенко. І хоч районові керівники знали, що гарбуз крадений, а в колгоспі взагалі гарбузи не плекаються, чудових помідорів на городі немає, як немає цибулі, моркви та капусти, але дуже милувалися експонатами і залишили павільйон вдоволені.

Дізналися про гарбуз та помідори і в області, але не зважаючи на крадіжку присудили колгоспові переходовий червоний прапор та нагородили голову колгоспу відзнакою за взірцеве плекання кормів для худоби.

(Подано за відомостями газет „Радянська Україна” та „Правда України” за вересень-листопад ц. р.).

їх до звичайного торгу або реклами своїх виробів чи збиранням коштів на якусь ціль. У випадку харитативно-допомогових організацій це річ зрозуміла, але інші й багато ширше завдання можуть ставити собі національні групи, зокрема представники поневолених большевизмом народів. І, хоч Національний Жіночий Інститут одною з умов участі у виставці ставить „не загострювати політичних конфліктів та оминати гострі кути у міжнаціональних взаєминах”, — це зовсім не дає підстави для того, щоб уникати виразного окреслення свого державно-національного обличчя та політичних прагнень свого народу.

Коли переглядаємо історію виставкової діяльності українського жіноцтва в Америці, бачимо, що початки її лише трохи відбігають від початків організованого життя української громади в ЗДА. Вже в 1911 р. заходами п-ні Михайліни Мельник, невтомної діячки Червоного Хреста, а пізніше п-ні Марії Скубової — першої голови „Жіночої Громади” в ЗДА організовувано було виставки українського народнього мистецтва з метою його популяризації, причому деякі з них мали, навіть на терені Нью Йорку, дуже великий успіх з розголосом в американській пресі. Вся ця діяльність, як також і пізіша, ведена з перервами Союзом Українок Америки, ставила своїм завданням показати своєрідність нашої української культури, багатство й красу нашого народнього мистецтва, пісні, танку, одягу, отже, переважно обмежувалася до чузького етнографізму, а поза тим Америка про Україну на знала майже нічого. Згодом, коли в американській опінії домінували виразні симпатії до московського большевизму, — всілякі спроби демаскування його та голоси протесту взагалі було приглушувано.

З тих часів ситуація набагато змінилася і, якщо тепер говоримо про наставлення американської опінії до большевизму, — можемо вже твердити, що запаморочлива пелена, хоч і поволі, але таки спадає з очей перевірчому американцю у поглядах на „комуністичні свободи”. І для цього йому — американцю — треба все більше й більше речевих доказів, популярних і приступних, щоб московсько-большевицька тюрма народів не виглядала йому, як „рай”.

Саме тому ми, українці, не повинні легковажити собі виступу на такому широкому американському форумі, як Міжнародня Жіноча Виставка, яку відвідують щорічно сотні тисяч американців, не кажучи вже про представників преси.

І з цього погляду, хоч ми й не можемо ще похвалитися дуже великими досягненнями, але в останні роки, з приїздом нової еміграції, вінто живий струм у виставкову діяльність та лунають виразні голоси з боку жіноцтва, щоб у цій праці відійти від вузького етнографізму, провінціальноти та зробити її речником нашої

української визвольної справи. Засобами для цього є: відразне окреслення нашого політичного обличчя, вірніше, принциповості що-до того під яким прапором виступає український відділ на виставці, показ нашого державного герба — тризуба, ширення друкованим словом у вигляді виставової одноднівки чи журналу інформацій про Україну та відвічні прагнення її народу, як також вкладення провідної ідеї в мистецьку частину виставки. Цього року особливо пощастило жіночтву організації Визвольного Фронту при ширшій співпраці з Українським Самостійним Золотим Хрестом, Марійською Дружиною, „Самопоміччю” та ін. мішаними організаціями поставити український відділ виставки, акцентуючи відхід від вузького етнографізму та викликати помітне зацікавлення ним, зокрема з боку чужинців.

Від початків співпраці та зв'язків з Національним Жіночим Інститутом Український Жіночий Виставковий Комітет (голова п-ні Ірина Повзанюк) рішуче заявив, що буде виступати тільки під своїм національним прапором та щоб прапор УССР, дарований Москвою Україні після окупації, взагалі не фігурував на виставці. Цю вимогу Національний Інститут цього року вже прийняв беззастережно, у протилежність минулим рокам, коли українкам доводилося сперечатися та обстоювати це своє право, замінювати червону совєтську плахту своїм національним синьо-жовтим прапором вже в останні хвилини перед відкриттям виставки.

Провідною ідеєю цьогорічної виставки Виставковий Комітет вибрал відзначення 1000-ліття хрещення Великої княгині Ольги — історичної події, яка поклала підвалини для християнізації Київської України-Русі та була могутнім чинником формування української духовності. Нав'язуючи цю ідею до мистецької виставки йшлося про те, щоб показати ті глибокі джерела, з яких росло й розвивалося наше українське мистецтво та культура нашого народу. При цьому найбільше побоювань було, щоб, з одного боку, уникнути профанації ідеї на ярмарковому тлі виставки, а, з другого — щоб зробити цю ідею приступною, зрозумілою для пересічного відвідувача та по-мистецьки промовистою.

Реалізовано її було в такий спосіб. На фронтовій стіні головного кіоску мистецький ансамбль творили: портрет кн. Ольги, написаний темперою (роботи арт.-малярки Ольги Дядинюк) на тлі старовинного килима, чудові, вкриті золотом дереворізби — хрест і тризуб (мистеця-упіста М. Черешньовського), старі, шляхетного стилю інкрустовані гуцульські тарілки, та великий напис в англійській мові з обох боків портрету — „1000-ліття християнства в Україні — 955-1955”, виконаний старовинним українсько-слов'янським письмом. Горішню частину кіоску облямовано було писаним золотом на малиновім тлі старо-кіївським орнаментом. Темно-вишневий оксамит декорував допоміжні стенді для скульптури, кераміки й дереворізби. Прекрасним доповненням до загального стилю були модерні дереворізби М. Черешньовського — „Мадонна” і „Втеча до Єгипту” та його скульптура „Голова жінки”. Велика китиця з вишиваних серветок, рушники, дві великі скляні габльоти з багатою збіркою писанок проф. Д. Горнякевича та шляхетські, пастелевих тонів вишивки п-ні Л. Горбачевської, кераміка п-ні Р. Жуковської, краєва різьба сестер Васи-

ліянов з Факс Чейсу та багато інших експонатів представляли вироби нашого народного мистецтва.

Другий невеличкий кіоск, оформленій архітектором проф. О. Повстенком, присвячено було виключно культурі княжої доби, головно, показові архітектурного багатства катедри св. Софії у Києві, її мозаїк, орнаментів і фресок, Київо-Печерської Лаври, Михайлівського монастиря, Кирилівської церкви та інших церков, збудованих в XI і XII столітті, — в світлинах та образах. В центрі кіоску розміщено модель Михайлівського монастиря (також роботи проф. Повстенка), збудованого в 1060 р. та зруйнованого большевиками в 1934 р., як і більшість усіх цих цінних національно-історичних пам'яток, знищених большевиками, про що виразно було зазначено з поданням років у всіх написах до світлин. Щоб надати цьому ніби музеїному куточку барв і кольориту, а також живих форм, — тут було показано й жіночі старо-князівські одяги на модельках, які водночас були й інформаторками кіоску. Горда „княгиня” 10 століття в блакитно-срібному оксаміті — п-ні І. Стецура та „князівна” в червонозолотому брокаті — п-на Н. Глоба — прообраз дононки Ярослава Мудрого Елизавети, що ніби живими зійшли з софійської фрески, — виглядали особливо імпозантно та були визначною атракцією виставки.

Провідну ідею виставки яскраво відбивав ілюстрований журнал в англійській мові, виданий Українським Жіночим Комітетом Виставки. Тематику його поділено на три циклі: 1000-ліття християнської України, та культура княжої доби; цикль, присвячений 70-літтю жіночого руху в Україні, жінці-матері та громадянці з світлинами видатних українських жінок і, нарешті, — актуальним національно-політичним та громадським подіям з життя українського Нью Йорку — проголошення Українського Дня та ін. Журнал — в обсязі 48 сторінок друку, багато ілюстрований світлинами та добре виданий, з гарною червонозолотою обкладинкою роботи мистця Я. Гніздовського, за загальним признанням, є повноцінним і вартісним виданням для інформації американців про Україну. В інформативному Міжнародному журналі 32 Виставки українки репрезентувалися статтею з поданням коротких географічних відомостей про Україну, її сучасний стан, наголошуючи антикомуністичне наставлення та визвольну боротьбу з московським окупантом і змагання нашого народу за свободу й незалежність проти безбожницького тоталітарного большевизму.

Попри все, у змаганнях до „найбільшої толеранції та взаємозрозуміння” не всім учасникам Міжнародної Виставки вдалося уникнути традиційних сусідських порахунків „через перелаз”. Росіяни, які й на виставці були нашими сусідами в ряді кіосків образотворчого мистецтва, не змогли приховати ворохового ставлення до українців. Особливо драстичним приводом для того була наша експозиція культури старо-княжої десбі, інформації про неї, як фрагмент української історії, портрет кн. Ольги, образ Ярославини, показ старовинної церковної архітектури, креації старо-князівських одягів і т. і. Їх розлючені вигуки про „вкрадену їм добу та історію” і безупинні суперечки й репліки на адресу українців межували з наприєністю та порушували етикет виставки, поки наша інтервенція до Національного Жіночого Інституту не поклала цьому край.

Натомість поляки (на щастя тут вони не були нашими сусідами) мстилися дрібними неперебрільними засобами під час спільногого прийняття для королев краси. вилучали мегафон під час наших імпрез тощо.

Уесь тиждень 32 Міжнародної Виставки мав багато цікавих атракцій. Серед них — 32 мистецьких сценічних програми, щоденні покази народної наші усіх національних груп, парада, концерт і конкурс дітей в національних одягах та прийняття для них, бенкет старших людей „золотого віку”, по-мистецьки уладжений фестиваль квітів та ін. За загальним признанням мистецький по-зем 32 Виставки був вищим від попередніх років, до чого у великій мірі причинилися галерея образотворчого мистецтва і скульптури, як і взагалі ширший показ усіма національними групами свого „тонкого” мистецтва.

І в цьому тижні величаво й імпозантно пройшов Український День виставки — 12 листопада — при великому здиві з українців та в атмосфері святочності і піднесення. В програмі Українського Дня був конкурс на найкращий зразок народного одягу, показ традиційного свят-вечірнього стола, техніки писання писанок (п. Слава Сурмач) та мистецької програми з хоровою сценою й танками — „Вечерницями” Ніщинського з понад 40 учасниками (диригент п. Р. Степаняк). В цей день український народний стрій справді домінував на виставці, притягаючи загальну увагу своєю мальовничістю. Гарно й невимушено пройшов конкурс на народню ношу при участі представників американської і української преси та мистців, що з нього переможно вийшла „бойківська молода” — п-на Л. Форостина. З великою цікавістю оглядали американці і наш свят-вечірний стіл з 12 традиційними стравами, порцеляною в українському стилі та „дідухом з часником” на покуті. Українську програму виконано було при вщерть виповнених бальконах для глядачів і, здавалось, особливо уроочисто прозвучали слова нашого гіму „Ще не вмерла Україна”, що його всі, за нашим прикладом, вислухали стоячи.

Перебіг української виставки цього року громадянство оцінило дуже прихильно, даючи признання українському жіноцтву, а, зокрема Виставковому Комітетові, за великий вклад праці та енергії, що у висліді дали „виставку поважних досягнень” („Америка”). Національний Жіночий Інститут вперше за 4 роки звернувся до Українського Комітету Виставки з листом-подякою за організацію виставки. За опінією мистців, виставка була на добром мистецькому рівні, що його треба завдячити участі самих мистців, пп. М. Черешньовського, Л. Кузьми, Я. Гніздовського та п-ні О. Дядинюк, які безінтересно посвятили для виставки свою працю.

Підсумовуючи наслідки цієї наполегливої праці українського жіноцтва по організації українського відділу в рамках Міжнародної Виставки доходимо до таких висновків. В річному колі плянованих громасько-політических акцій та імпрез Українську Жіночу Виставку треба трактувати якнайповажніше. Цю працю треба продовжувати та прив'язувати до неї належну увагу, не зводячи її до рівня а і мистецької пересічності й аматорства, ані етнографічного шаблону. Для нас, українців, це одна з небагатьох досить широких можливостей гідно репрезентувати себе серед інших народів, акцентуючи солідарність із своїм народом в боротьбі з московським

більшевизмом та змаганнями до незалежного державного життя. Треба запрошувати до участі у виставці наші кращі мистецькі сили, що буде запорукою її непересічності, а також буде для самих мистців тим „вікном у світ”, через яке вони зможуть показати свої кращі твори, що їх дотепер бачить, переважно, лише скромне коло українців на наших льокальних мистецьких виставках. Це буде робити добре ім'я Україні й мистцям.

І, нарешті, з погляду спільніх українських зусиль, — виставка є широким форумом для співпраці жіноцтва (і не тільки жіноцтва!) різних організацій і світоглядів. Це, власне, загально-національний відтинок праці для добра нашого українського імені, гідної його репрезентації назовні, праці в ім'я ширення української правди. Використати його належно — це обов'язок і честь для жіночих і мішаних організацій метрополії. Це повинні, зокрема, усвідомити собі деякі жіночі організації, що, змагаючись до громадської зрілості, не можуть здобутися на толеранцію, взаємозрозуміння та прагнення спільногомадського чину.

З ХРОНІКИ ВІДДІЛІВ

Алентавинський Відділ старанно приготувався до відзначення 1000-ліття Християнської України. 20. листопада в прекрасно оздобленій залі зібралось біля 400 громадян, щоб відзначити цю дату. Перед Академією відбулося посвячення національного й організаційного прапорів Відділу. Священик української місцевої парохії о. Левицький, посвятивши прапор, вручив його Голові Головної Управи, який передав Голові місцевого Відділу. Короткою змістовою промовою відкрив академію голова відділу. Доповідь на тему: „Українське християнство, як національна синтеза”, виголосив І. Вовчук.

Уміло добрана і добре підготовена художня частігра Академії залишила приємне враження у присутніх. Місцевий хор, під керівництвом проф. Старуха, за добір пісень і мистецьке виконання заслуговує призначення. Хористи заслужено пишаються, що їм удалося об'єднати кращі співочі сили двох генерацій української еміграції на цьому терені.

З КЛІВЛЕНДУ

Відділ ООЧСУ в Клівленді улаштував 13. XI чергові ходини Відділу за участь українського громадянства, на яких Голова ГУ ООЧСУ виголосив доповідь на тему „Політична дійсність і наші завдання”. 300 присутніх з зацікавленням вислухали доповідь, після якої вив'язалися річева цікава дискусія на тему доповіді.

ВІДДІЛИ ООЧСУ І ОСЕРЕДКИ СУМА КОЛЯДУЮТЬ НА В. Ф.

Управи Відділу ООЧСУ і осередку СУМА в Неварку розпочали збірку „Коляди на В. Ф. 1956 р.”

Першими жертвами стали: 20 дол. А. Рогатинський. По 15 дол.: І. і Ю. Кононів, В. Боровик, В. Пришляк, І. Дзядів, А. Андріюк, І. Назар, В. Псуй, Л. Мигаль, В. Таланчук. По 10 дол.: І. Генцов, І. Галій, Ф. Луцишин. По 5 дол.: В. Божко, В. Гнізка.

I. Людим

ПРО ПОСЛІДОВНІСТЬ ДУШОГУБІВ І ПРО ДОВІРЛИВІСТЬ ЇХНІХ ЖЕРТВ

Хмарн над близьким і середнім сходом, — ще одне підтвердження правдивості писань нечисленних авторів. Заходу, що за миролюбством останніх заяв Кремлю, добачають дійсність — прихованій скок Москви на інші ще суходоли.

У поширеному журналі „Ю. С. Нюс енд Ворлд Репортер“ друкувалися саме тепер уривки з розповіді про свою діяльність б. советського шпига й члена дипломатичного представника ССР в Австралії — Владіміра Петрова.

Автор оповідає спочатку про свою працю в центральному ОГПУ й НКВД в Москві, а потім про свою діяльність в Азії, куди його виделеговано у зв'язку з „освоєнням“ Сінк'янгу. Для здушення руху тамошніх націоналістів вжито звичайного в Росії способу, — підступом схоплено їхнього провідника й тортурами вимушувано у нього видавати фальшиві накази його армії.

Потім автор був учасником чисток в азійських областях, що відбувалися дуже просто. З Москви приходив наказ такого змісту: „До НКВД..., Кіргизька Республіка. Вам доручено завдання зліквідувати 10,000 ворогів народу. Про результат повідомити“. І в призначений термін приходила відповідь: „У виконання вашого наказу... розстріляно підозрювані ворогів советського народу...“

Автор зокрема пригадує один з наказів до Свердловська зліквідувати 15,000 ворогів народу. Розстріли відбувалися упрощено. До довготривалих „ворогів народу“ й, пострілом у потилицю, вкидали їх у яму.

З визначнішими ворогами (іншими стали ті із місцевих більшевиків, що забагато знали таємниць) бувало більше турбот. Їх треба було ліквідувати обережно, — щоб вони зникали без сліду.

Одного дня автор отримав наказ зліквідувати агента 063. Цим числом був позначенний визначний місцевий співпрацівник більшевицького руху, китайський правитель Ярканду. Перекладчик пішов до приреченого на смерть і запросив його до советської головної кватири на прощальну зустріч з керівником, який має від'їхати до Москви. Не передчуваючи лиха, китайський достойник з'являється попрощаючись з своїм російським приятелем. „Ледве він увійшов, його схопили й зв'язали... й поклали в коридорі над могилою“ (цю могилу викопано заразаєдь, очікуючи гостя). Потім в подвір'ї завели мотор вантажного авта й ніхто не міг почути трьох пістолетів пострілів у потилицю. „Його велике тіло вкотишили в могилу, облили нафтою й запалили, щоб не можна було розпізнати. Тоді яму зарівняли, землю втоптали й бамбукову мату поклали на своє місце в коридорі“.

Советського амбасадора в Тегерані забито під час розмови з висланцями-катами з Москви. Його тіло зашили в килим, вивезли за місто й таємно закопали. Жінці амбасадора сказали, що її чоловіка викликали так пильно до Москви, що він не мав часу попрощатися з нею й що вона з двома дітьми має рушити по-

тягом вслід за чоловіком. Боков — так прізвище вбивці — отримав за свій вчинок орден.

Це лише кілька свіжих даних до незчисленних фактів, про які ми давно знаємо й серед яких є винищення цілих народів й племен, виморення голодом мільйонів своїх власних горожан, замучення у концентраційних таборах мільйонів інших.

Все це давно знає і ясне, як білій день. Проте довірливість світу безмежна, якщо кількома штучними посмішками у Женеві й кількома делегаціями, зложеніми у більшості з агентів МВД, висланними до Америки, можна здобувати приплив найрожевіших надій на спокій у світі.

Довірливість ця ще пояснюється в Америці, але грішать нею й найближчі сусіди Москви, що сотками років трагічно її вивчали.

Яскравий приклад цього — зігзаги польської політики на російському відтинку під час і після другої світової війни. Помінувши скоки Міколайчика, дуже повчальні дії польського націоналістичного руху, про що оповідає один з провідників польського підпілля й керівник Варшавського повстання у 1944 році, ген. Бур-Коморовський у своїй книзі: „Підземна армія“.

Хто-хто, але польська підземна армія, що мала розвідку й на сході, знала добре Москву. Це ж тоді зовсім недавно викрито Катинське душогубство (при розкопах були й особи близькі до польського підпілля), що ще раз ствердило незмінність методу Москви, — такі ж самі лішились вони, як під час вирізання Праги, що її здобув гордість російської історії — Суворов.

Проте, запаморочення діє. Співпраця польської підземної амії з советськими владами тривала аж до упадку повстання у Варшаві (увесь час повстання вештався офіційний советський союзний обсерватор). А повстання можна було вирятувати навіть пасивним прихильтним ставленням советської армії, що була лише через ріку від загибаючого міста і яка не дозволяла на своїй території приземлитися англійським літакам, що несли поміч Варшаві.

Ген. Бур-Коморовський накреслює положення ча Віленщині й Волині та Галичині під час наступу советських армій. Автор оповідає про безпосередні розмови польських військових керівників (27 дивізій) з керівниками советської армії, що діяла в напрямку на Кохель (ген. Сергеєв і полк. Харітонов). Вони домовились. „Від того часу бойова співпраця з советськими військами на Волині була підтримувана з советського боку постійними проханнями про виконання різних тактических завдань. Відношення росіян до наших відділів у першій лінії фронту назагал було прихильтне“.

Ця прихильність була, звичайно, нетривала. Вже 15 березня в одній місцевості „розстріляно провідника місцевої станиці, вояків роззброєно й частинно заарештовано. У Рожищах розстріляли провідника й трьох вояків, кількох інших повіслі, а біля двадцяти заарештували й вивезли“.

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ ТА НОВИМ РОКОМ ВІТАЄ РЕДАКЦІЯ ВІСНИКА ЧИТАЧІВ ЖУРНАЛУ —

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

~~ЧИТАЧІВ ЖУРНАЛУ~~

ЗМІСТ

„ВІСНИКА” за 1955 рік.

I. Розділ — Загально-політична ситуація

- 1) Що ж далі? — ч. 1
- 2) А. Орликовський — Про сучасні клопоти Японії ч. 1
- 3) Війна з переговорами — ч. 2
- 4) А. Орликовський — Проблема Кіпру — ч. 2
- 5) Повчальні документи практичної політики — ч. 4
- 6) Гомінка Азія — ч. 5
- 7) Нормалізація з бар'єром — ч. 6
- 8) На передодні Женеви — ч. 7
- 9) Дух Женеви — ч. 9
- 10) А. Орликовський — В сучасній Болгарії — ч. 9

На Віленщині діяв польський відділ „Вілка”, при якому перебував советський зв'язковий старшина. „Шістнадцятого липня Вілк був знову запрошений з своїм штабом на розмови до ген. Черняховського. Однак з цих розмов ніхто не повернувся”. У іншій місцевості польський відділ росіяни „потрапили оточити й розбройти, після чого (більшість) вояків вивезли в глибину Росії”.

Але це не підривало подивигідної віри у великого союзника — Москву. „В окрузі Львів, — оповідає далі автор, — спочатку також відавалося, що співпраця уложиться добре. Советські командири втримували близький контакт з нашими провідниками, ставлячись до них з великою навіть, як могло віддаватись, прихильністю. Наші відділи постачали їм, на їхні домагання, усі потрібні дані щодо сил і розташування німецьких військ. ...Наші вояки часто служили їм провідниками під час їхніх пересувачь, остерігаючи їх часто перед небезпекою”.

Довірливість до росіян було безмежна: „Комендант округи Львів, полк. Філіповський („Янка”) виявився з своїм штабом перед росіянами й офіційно розташував свою головну квартиру по вул. Кохановського 17”. Проте, „31 липня Філіповський з п'ятьма старшинами поїхав до Житомира на дальші дозові, з яких ніхто не вернувся... У день відлету Філіповського до Житомира, советська команда скликала решту штабу округи АК до будинку по вул. Кохановського. Коли у визначеній годині штаб повністю зібрався, відділи НКВД оточили будинок й заарештували всіх присутніх, разом із сторожею”.

Ці кілька уривків із розповіді шпига й з розповіді б. командира польської армії говорять про одне. Москва діє пляново, безжалісно й послідовно. Навпаки, т. зв. світ заходу не має відпорності й кожна обіцянка в Женеві, чи кожне „прихильне відношення” советського командира, сприймається широ. Наслідки ясні: „кількох інших повісили”.

- 11) А. Орликовський — Проблема Марокко — ч. 10
- 12) М. Н. — Острів Окінава — поважна військова база — ч. 10

13) Дух Женеви вивірюється — 11.

- 14) А. Орликовський — За Марокком Альжир — ч. 11

15) Кремлівські хани організують імперські пляни

II. Розділ — Світоглядово політичні теми.

- 1) І. Хорольський — „Комбедин” і „комбединіна” — ч. 1
- 2) Петро Мірчук — Різні традиції — ч. 1
- 3) Тарас Чупринка — ч. 3
- 4) Е. М. — З нотатника — ч. 3
- 5) Д. Донцов — В перспективі півстоліття — ч. 3
- 6) Е. М. — З нотатника — ч. 4
- 7) Д. Донцов — Царське вчора й большевицьке нині — ч. 4
- 8) І. В-к — Модерне зміновіховство — ч. 5
- 9) М. Кушнір — Завдання національної культури — ч. 6
- 10) Е. М. — З нотатника — ч. 6
- 11) Д. Донцов — Знак ганьби — ч. 7-8.
- 12) І. В-к — В тисячоліття християнської України — ч. 9
- 13) До „може” чи „має” ще й „повинна” — ч. 10
- 14) Е. М. — З нотатника — ч. 10, 11
- 15) М. Кушнір — Проблема маси в освіті дорослих — ч. 11
- 16) Д. Донцов — Поет ідилії й „чорної лжі” (вони й ми) — ч. 12

III. Розділ — До джерел державницької думки

- 1) О. Оглоблин — Тариф 1822 р. і Україна — ч. 1
- 2) Проф. Н. Полонська-Василенко — Наслідки Переяславського договору в галузі духової культури — ч. 2
- 3) М. Слобожанин — Харкову минуло 300 років —
- 4) В. Винниченко — Заява — ч. 5
- 5) Проф. Полонська Василенко — Зруйнування Запорізької Січі — ч. 6, 7
- 6) О. Оглоблин — З історії державницької думки доби Мазепи — ч. 6
- 7) О. Оглоблин — Американська революція та український національно-визвольний рух кінця XVIII ст. — ч. 7
- 8) Проф. Н. Полонська-Василенко — Ольга, велика княгиня України-Русі — ч. 10, 11

IV. Розділ — Література — критика

- 1) Ф. Одрач — Містерія прийдешнього — ч. 1
- 2) І. Людим — Слава, честь й прикраса України — ч. 2
- 3) Г. Косинка — В житах — ч. 3
- 4) Д. Фальківський — Полісся — ч. 2
- 5) Г. Косинка — За ворітми — ч. 4, 5
- 6) Б. Кравців — Упир — Вовкулака — ч. 4
- 7) Л. Мойсеєва — Цензура першого Кобзаря — ч. 5
- 8) Ю. Клен — Кілька зустрічей з Косинкою — ч. 5
- 9) Д. Фальківський — З циклю минулого — ч. 5
- 10) П. Кізко — Розгорнемо крила — Модерні мотиви, ч. 6
- 11) О. Савко — Спітворена лірика — ч. 7
- 12) Г. Косинка — Фавст — ч. 7
- 13) Е. Маланюк — Батьківщині — ч. 7
- 14) П. Кізко — Ранки мої — ч. 9
- 15) Р. Завадович — Чого не треба забувати — ч. 9

V. Розділ — В окупованій Україні.

- 1) І. Федорович — Щілина, весілля в степах і кукурудза — ч. 2
- 2) І. В-к — Про імперський з'їзд письменників — ч. 2
- 3) І. Федорович — Скотобивча реформа — ч. 4
- 4) Одна з багатьох — ч. 4
- 5) Фонтанчик — ч. 5
- 6) М. Понеділок — Переглядаючи совєтські оголошення — ч. 5
- 7) Телеграма — ч. 6
- 8) П. Кізко — Сон Микити — ч. 6
- 9) О. Савко — Культ Росії — ч. 7
- 10) І. Федорович — Імперські ребуси — ч. 7
- 11) І. Хорольський — На оглядинах — ч. 9
- 12) І. В-к Хто - кого — ч. 10
- 13) Г. Юртик — Звенигородський кіш Вільного Козацтва — ч. 11
- 14) П. Кізко — Критика й самокритика — ч. 11
- 15) І. Хорольський — Говорять полонені — ч. 11
- 16) Проф. Величківський — Сучасне життя в Сов. Союзі — ч. 12
- 17) А. М. -Н. — Колхозна дійсність — ч. 12

VI. Розділ — Нариси й спогади.

- 1) Ганушевський — Батьківський заповіт — ч. 1
- 2) В. Карай-Дубина — В боях за чужу родину — ч. 1, 2
- 3) М. Садовський — Мої театральні загадки — ч. 2
- 4) Проф. Січинський — Вища мистецька школа в Харкові — ч. 2
- 5) Койда Анатолій — Національна пшениця — ч. 3
- 6) П. Кізко — Харківські штрихи ч. 3
- 7) Н. Ріпецький — Крапка над I — ч. 4
- 8) В. Косаренко-Косаревич — Українська дипломатична місія в Скандинавії — ч. 4, 5
- 9) А. Мікулин — Дніпром від Запоріжжя до Нікополя — ч. 5
- 10) Н. Ріпецький — Тисяча дев'ятсот прокляті — ч. 6, 7, 9
- 11) О. Бабій — Роман Завадович — ч. 6
- 12) МАН — Перекладачі — 6, 7
- 13) О. Савко — Ї любов — ч. 9
- 14) Ф. Одрач — Полісся — ч. 9, 10
- 15) З. А. — Незловимий ворог — ч. 9
- 16) О. Савко — Харківські зустрічі ч. 10
- 17) О. Соколішин — Про Агапія Гончаренка — ч. 10
- 18) І. В-к „Німеччина рветься на Схід”, ч. 11
- 19) Лісовик — Як було з генералом Свірчевським — ч. 3

VII. Розділ — З суспільно-політичного життя

- 1) І. В-к — Політичний квартет — ч. 1
- 2) Е. М. — З нотатника — ч. 1
- 3) І. Василишин — В дзеркалі дійсності — ч. 1
- 4) А. С. — 9, 11, 16 — ч. 1
- 5) І. Федорович — Наказано: запротестувати і відмежуватись — ч. 1
- 6) о. П. Фалько — Коекзистенція — німці й ми — ч. 2
- 7) Е. М. — З нотатника — ч. 2
- 8) VIII-річний З'їзд ООЧСУ — ч. 3
- 9) І. В-к — Говорім ясно — ч. 4
- 10) В. Ч-й — Нащо це — ч. 4
- 11) І. Маслянко — Так думають платники — ч. 4

- 12) Е. М. — З нотатника — ч. 5
- 13) Проф. Полонська-Василенко — Проф. Оглоблин — ч. 5
- 14) О. Ждан — Діла еміграційні — ч. 5
- 15) І. Диїпровий — Достойний учень — ч. 5.
- 16) І. В-к — Про який перелом думалося — ч. 6
- 17) В обороні окупованої України — ч. 6
- 18) Е. М. — З нотатника — ч. 7
- 19) І. В-к — Плян через океан — ч. 7
- 20) А. С. — І сміх і гріх — ч. 9
- 21) Хто відповідає — ч. 9
- 22) І. П-й — Консолідаційне колесо — ч. 9
- 23) О. Соколішин — Кесселрінг про Україну — ч. 9
- 24) Десять — за сто — ч. 10
- 25) І. Кириченко — Старі мотиви — ч. 11
- 26) В. Юрченко — Виставкові рефлексії — ч. 12

VIII. Розділ — Хроніка

- 1) Думки на Академії — ч. 11
- 2) Коли гули авта — ч. 11
- 3) Протестаційне віче — ч. 11
- 4) З виставової залі — ч. 10
- 5) Українські організації Нью Йорку протестують проти советів в ОН — ч. 11
- 6) IV-ий здвінг СУМА — ч. 9
- 7) У нас все дозволено — ч. 7, 8
- 8) Хроніка Відділів у всіх числах.

КОЛЯДА НА В. Ф. 1955 Р.

Бофало

(Продовження)

Завадівський Михайло 2 дол., Андруховський Михайло 2 дол., Мандзій Степан 2 дол., Чучман Ірина 2 дол., Бойко Василь 2 дол., Чорнобай Тетеса 1 дол., Чорнобай Віра 1 дол., Мандзій Надія 1 дол., Шуманський Василь 1 дол., Машталір Степан 1 дол., Андруховський Степан 1 дол., Приндота Марія 1 дол.. Бойко Андрій 1 дол.,

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ „ВІСНИКА”

Передплата на рік \$4.00

Передплата на півроку 2.25

Ціна окремого примірника50

Всі передплати, зокрема з Канади, треба надсилати грошевим переказом (моней ордер), або в звичайних листах, на адресу адміністрації журналу.

Банкові чеки й грошеві перекази треба виповнювати на адресу:

“VІSNIK”
P. O. BOX 304, Cooper Sta., New York 3, N. Y.
O. D. F. F. U.

Про всякі зміни адреси прохаемо негайно повідомляти адміністрацію, рівночасно подаючи і свою дотеперішню адресу.

Адміністрація.

“ВІСНИК” — ОРГАН ООЧСУ

Редактує Колегія

Головний редактор

І. Вовчук

Романишин Евген 5 дол., Дроздовський Іван 5 дол., Ільківський Дмитро 5 дол., Петришин Андрій 5 дол., Михоєвік Тадей 5 дол., Процік Петро 5 дол., Чмола Тарас 5 дол., Брудний С. 5 дол., Смітанюк В. 5 дол., Михальчук В. 4 дол., Сукмановський Г. 2 дол.. Васильківський Т. 2 дол., Голобіцький Т. 2 дол., Хутко М. 2 дол., Хомин С. 2 дол., Гнатів 2 дол., Грінчак П. 2 дол., Швець А. 2 дол., Бакалик Д. 1 дол., Леськів М. 3 дол., Миськів В. 1 дол., Вартанович Т. 1 дол. Глуха Анна 5 дол.. Головацький 5 дол., Бжезінський Адам 5 дол., Фаріма М. 3 дол., Жуковський С. 3 дол., Козоріз 13 дол., Кравчук І. 3 дол., Осадца 3 дол., Грінчак Л. 2 дол., Біловус М. 2 дол., Меліш І. 2 дол., Крупницький А. 2 дол., Шнальчук С. 2 дол., Рудек М. 2 дол., Тисовський 2 дол.. Метіль І. 2 дол., Мудрій М. 2 дол.. Цільник М. 1 дол., Глінський 1 дол., Вебер 1 дол., Коновка 1 дол., Кузняк З. 1 дол., Джек Дмитро 3 дол., Даньлюк В.' дол., Андрійчук Василь 5 дол., Михайліюк Василь 2 дол., Глухий 2 дол., Метельський 2 дол., Савуляк М. 2 дол.. Сікорський І. 2 дол., Мельник 1 дол., Слабик Т. 1 дол., Антонішин А. 5 дол., Морозевич М. 2 дол., Скрибала М. 2 дол., Кушнір В. 2 дол., Слободян 2 дол., Лещиковян Іван 2 дол., Малас І. 2 дол.. Н. Н. 2 дол.. Федак Н. 3 дол.. Слотюк Ольга 5 дол., Родина Слотюк 5 дол., Теплицький П. 2 дол., Сениця 1 дол., Басараб 1 дол., Вах І. 1 дол., Піцьончик 1 дол., Конотопський 4 дол., Грещук Олекса 2 дол., Балюта С. 2 дол., Панчишин Михайло 2 дол., Войчак Андрій 2 дол., Остапюк В. 2 дол., Кравчук О. 2 дол., Шмігельський М. 2 дол., Гнатюк Н. 2 дол., Войчак М. 1 дол., Войчак Ю. 1 дол., Беркія 1 дол., Терех 1 дол., Швець 1 дол., Ганіпцяк 1 дол., Іскalo 1 дол., Костинин І. 1 дол., Самило А. 1 дол., Кондрат М. 1 дол., Н. Н. 1 дол., Рудий І. 1 дол., Тиховський Петро 2 дол., Кривий Андрій 2 дол., Хомяк Олесь 2 дол., Щітка Роман 2 дол., Лупадка Анна 2 дол., Тиховський Володимир 2 дол., Паньків Дмитро 2 дол., Паньків Михайло 1 дол., Заліта М. 1 дол., Коріляк Володимир 1 дол., Кравців М. 1 дол., Громоцький Петро 1 дол., Різник Михайло 1 дол., Кочут Йосиф 5 дол., Баранюк Петро 5 дол., Костів Гриць 5 дол., Мороз Богдан 5 дол., Сидуляк Роман 5 дол., Середюк Василь 10 дол., Щавінський Володимир Гузар Іван 3 дол.. Горганюк Степан 3 дол., Ковалік Петро 5 дол., Ширий Іван 3 дол., Потоцький Петро 3 дол., Лоза Михайло 2 дол., Медвідь Микола 2 дол., Мороз А. 1 дол., Захарків 2 дол., Панків В. 1 дол.. Пінкас Микола 1 дол., Осер. СУМ Л. Укр. в Бофало 50 дол., Бельмега Михайло 5 дол., Щерба Іван 3 дол., Лисенко Микола 2 дол., Ткачук Олекса 2 дол., Райца Василь 2 дол., Головатий Любомир 2 дол., Андрушко Олекса 2 дол.. Панасевич Клім 3 дол., Осташук Микита 2 дол., Бронницький Михайло 1 дол., Ховайло Осип 5 дол., Пастиух Андрій 5 дол., Воронін Олексан. 5 дол., Кубіль Михайло 3 дол., Кvasницький Сергій 3 дол., Борачок Марян 2 дол., Вєренчук Семен 2 дол., Чернявський Павло 2 дол., Мозяк Петро 2 дол., Осадчук Михайло 2 дол., Ковалік Василь 2 дол., Стасенко С. 2 дол., Михайліюк Володимир 2 дол., Мазяк Михайлина 1 дол.. Мандзій Петро 1 дол., Волошанюк Борис 1 дол., Кіналь Гілярій 1 дол., Цьопник 1 дол., Пусак Петро 1 дол., Мельник В. 1 дол., Шкуть Серегій 5 дол.,

Перт-АмбоГ

Дмитро Степась 1 дол., Іва Неля 1 дол., Пані Мельникович 1 дол., Іван Феденишин 1 дол., Павлінетз 1 дол.. Гриць Кузьма 50 центів. Олекса Ковальчик 1 дол., Анна

Чех 1 дол., Теодор Гавриш 5 дол., Іван Гурняк 2 дол., Дмитро Брус 4 дол., Марія Блага 2 дол., Йосиф Андрусенко, 1 дол.. Іван Ондрусенко 1 дол., Микола Грива 2 дол.. Філіпп Сматіло 1 дол., Гаврилка 1 дол., Марія Гайнє 5 дол., Ельжбета Вущік 2 дол., Тарас Грицай 2 дол., Н. Т. 3 дол., Іван Маско 1 дол., Стефан Романко 2 дол., Петро Баразецький 1 дол., Ярослав Тимків 1 дол., Семен Дзьоба 1 дол., Петро Стрілка 2 дол., Володимир Гладич 2 дол., Канай Семен 2 дол., Микола Теслевич 2 дол., М. Степась 1 дол., Володимир Левкович 1 дол., Іван Холявка 1 дол., Петро Тицкий 5 дол., Олексій Ковалевський 2 дол., Василь Чабан 1 дол.. Степась Осип 1 дол., Богдан Левицький 1 дол., Стефан Матвіїв 2 дол., Павло Бадіяк 1 дол., Семен Горбин 2 дол., Укр. Демокр. Клюб 3 дол., Григорій Лабай 1 дол., Іван Годек 1 дол., Григорій Габа 1 дол., Михайло Чумер 1 дол., Іван Лошинський 1 дол., Микола Марків 1 дол., Іван Стен 1 дол., Іван Березовський 1 дол., Дмитро Дячишин 1 дол., Григорій Бабин 1 дол., Михайло Шнер 1 дол., Петро Ханевич 1 дол.. Михайло Бадіяк 1 дол., Ілько Федчак 1 дол., Василь Тарасюк 2 дол., Гриць Тарасюк 2 дол., Микола Степась 2 дол., Дмитро Олійник 2 дол., Дмитро Лозинський 3 дол., Стефан Бураль 5 дол., Андрій Климіна 1 дол.. Данило Гураль 1 дол., Ана Пастиух 1 дол.. Держенко 1 дол., Стек Антоній 1 дол., Яремко 2 дол.. Іван Мельникович 2 дол., Марія Макар 1 дол., Павло Макар 1 дол., Дмитро Вовк 3 дол., п. Бодзилевич 1 дол., Ана Скученіць 1 дол.. Корнило Галушка 1 дол., п. Ковалюк 2 дол.,

Дітройт

I. Васьо 10 дол., Я. Горечко 10 дол., М. Федишин 10 дол., І. Карпяк 5 дол., Стефанія Гарбар 2 дол., Тома Винничук 2 дол., Г. Гарбар 2 дол., Б. Верещинський 2 дол, Гр. Курилів 1 дол., Іван Столляр 1 дол., В. Кукудба 1 дол.. В. Дідик 1 дол., К. Верещинська 1 дол., К. Станиславський 1 дол., Лобода Юрій 10 дол., Сулима Дмитро 10 дол., Кльось Степан 10 дол., Павлик Павло 5 дол., Цік Микола 2 дол., Петрик Петро 2 дол.. Стеця Іван 2 дол., Данилик Степан 2 дол., Пристайко П. 2 дол., Шебунчак Н. 2 дол., Панаюк М. 1 дол., Укр. Пошт. Клюб 1 дол., Будзян Л. 1 дол., Мінюк В. 1 дол.. Н. Н. 1 дол., Т. Шевчук 10 дол., Захарчук Григор 3 дол., нечітчий 2 дол., Катеренюк Федір 2 дол., Горечко Стефанія 2 дол., Сотник П. 2 дол., Тимочко Т. 2 дол., Свистун І. 1 дол., Нікопчук Р. 8 дол., Лят 8 дол., О. Б. 5 дол., Андрушків Володимир 3 дол., Андрушків Ярослав 2 дол., Гульчевська Анна 2 дол., Гульчевський Дмитро 2 дол., Собків Петро 2 дол., Мелимуга Ізidor 1 дол., Василюк Ілько 1 дол.. Федик Дмитро 1 дол., Макальондра Богдан 1 дол., Фечинин Іван 1 дол.. Татарин Микола 1 дол., Богай Тарас 1 дол., Михалчак Микола 1 дол., Легета Микола 1 дол., Н. Н. 1 дол., Триншнівський Юліян 1 дол., Галібей Василь 1 дол., Гульчевський Дмитро 1 дол., Масловський Дмитро 1 дол., Площанський В. 1 дол., Полатайко Іван 5 дол., Посічний В. 5 дол., Кущик Петро 3 дол., Дуткевич М. 2 дол., Дробний Гриць 2 дол., Савчин Василь 2 дол., Постоловський О. 1 дол.. Котович Андрій 1 дол., Рибак Р. 1 дол., Маланяк Григорій 1 дол., Наконечний Петро 1 дол., Шупер Іван 1 дол., Григорій Костюк 2 дол., Дмитро Марців 2 дол., Антін Соломка 2 дол.. Михайло Щич 1 дол., Анна Левкут 1 дол., Марія Олчевскі 1 дол., Іван Москальчин 1 дол., О. Кнап 5 дол., Демчина Іван 5 дол., (Закінчення в наступному числі)